

POWIATOWA STACJA SANIATRNO-EPIDEMIOLOGICZNA W NISKU

**STAN SANITARNY POWIATU NIŻAŃSKIEGO
W 2021 ROKU**

Nisko, luty 2022 r.

Szanowni Państwo

Rok 2021 to kolejny rok, w którym praca Państwowej Inspekcji Sanitarnej nakierowana była głównie na zadania związane ze zwalczaniem epidemii. W tym celu oprócz przeprowadzania dochodzeń epidemiologicznych podejmowano szereg działań informacyjnych i edukacyjnych dot. stosowania się do obowiązujących obostrzeń, zachowania dystansu społecznego, stosowania środków ochrony indywidualnej.

Szczególną uwagę zwrócono na promowanie szczepień przeciwko COVID-19 wśród mieszkańców naszego powiatu.

Niezależnie od powyższego realizowano zadania z zakresu zdrowia publicznego, w szczególności poprzez sprawozdanie nadzoru na warunkami:

- higieny środowiska;
- higieny pracy w zakładach pracy;
- higieny procesów nauczania i wychowania;
- higieny wypoczynku i rekreacji;
- zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku;
- higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne, co przedstawiono w niniejszym opracowaniu.

Wykonywanie powyższych zadań polega na sprawowaniu zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzeniu działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i innych chorób powodowanych warunkami środowiska, a także na prowadzeniu działalności oświatowo-zdrowotnej.

SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA WYBRANYCH CHOROÓB ZAKAŻNYCH

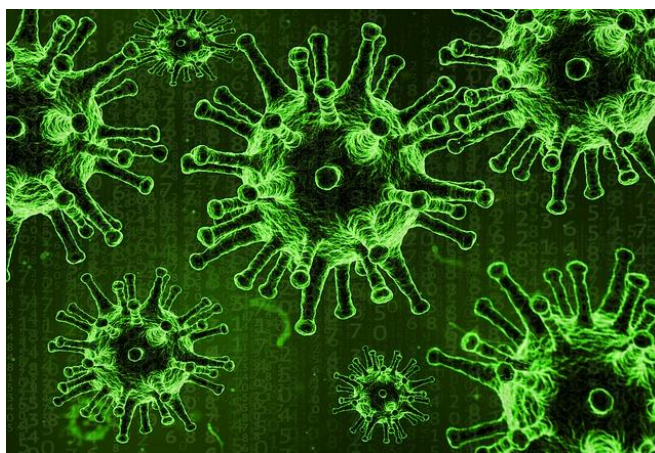
Choroby zakaźne i zakażenia stanowią nadal istotny problem zdrowia publicznego; zapobieganie i ich zwalczanie wśród ludzi jest nadal jednym z kluczowych zadań realizowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną.

Zadania, które były realizowane w powiecie nizańskim w 2021 roku, stanowiły następstwo sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych i zakażeń w powiecie, kraju oraz na świecie. Na podstawie zgłoszeń przypadków zachorowań, zakażeń i zatruc wpływających do Stacji z podmiotów leczniczych oraz informacji uzyskanych z innych źródeł, prowadzono rejestrację chorób zakaźnych, pozwalającą na bieżący monitoring i ocenę sytuacji epidemiologicznej w powiecie, a także wczesne podejmowanie działań przeciwepidemicznych.

Opracowanie przedstawia dane dotyczące kształtowania się sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych na terenie powiatu nizańskiego w 2021 roku w stosunku do roku 2020.

Zakażenia SARS-CoV-2 (COVID-19)

Rozpoczęta w 2020 roku pandemia wywołana przez **koronawirusa SARS-CoV-2**, powodującego ostrą chorobę zakaźną układu oddechowego COVID-19 (ang. *Coronavirus Disease 2019*), swoim zasięgiem objęła również rok 2021. Wśród objawów klinicznych choroby wymienia się m.in.: kaszel, gorączkę, duszności nagły zanik węchu i smaku. Zakażenie może przybierać również formę bezobjawową, skąpoobjawową lub z objawami niespecyficznymi: biegunką, bólem gardła, bólem głowy itp.

Ryc. Model wirionów koronawirusa SARS-CoV-2 (źródło: www.pixabay.com)

W 2021 roku w powiecie niżańskim odnotowano wzrost liczby zakażeń SARS-CoV-2 oraz spowodowanych nimi hospitalizacji. Zakażenia spowodowane były głównie przez wariant brytyjski 1 (B.1.1.7) i wariant indyjski podtyp 2 (B.1.617.2). Zarejestrowano 3362 przypadki potwierdzone badaniami laboratoryjnymi (w 2020 r. – 1353). Hospitalizacji z powodu nasilonych objawów poddano 373 osoby (w 2020 r. – 127).

Podobnie jak w ubiegłym roku najwięcej przypadków zakażeń wykazano w IV kwartale (2021 r. – 1499, 2020 r. – 1314). Odnotowano dwa szczyty zakażeń: w marcu (684) i listopadzie (692). Wykazano 86 zgonów z powodu COVID-19 (w 2020 r. – 38). Zarejestrowano 28 ognisk epidemicznych.

Liczba zakażeń SARS-CoV-2 w 2020 roku												
Miesiące	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Liczba zakażeń	0	0	4	4	0	0	8	11	12	275	806	233
Liczba zakażeń SARS-CoV-2 w 2021 roku												
Miesiące	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Liczba zakażeń	207	212	684	501	76	8	5	30	140	345	692	462

Tab. Liczba zakażeń SARS-CoV-2 w latach 2020 i 2021

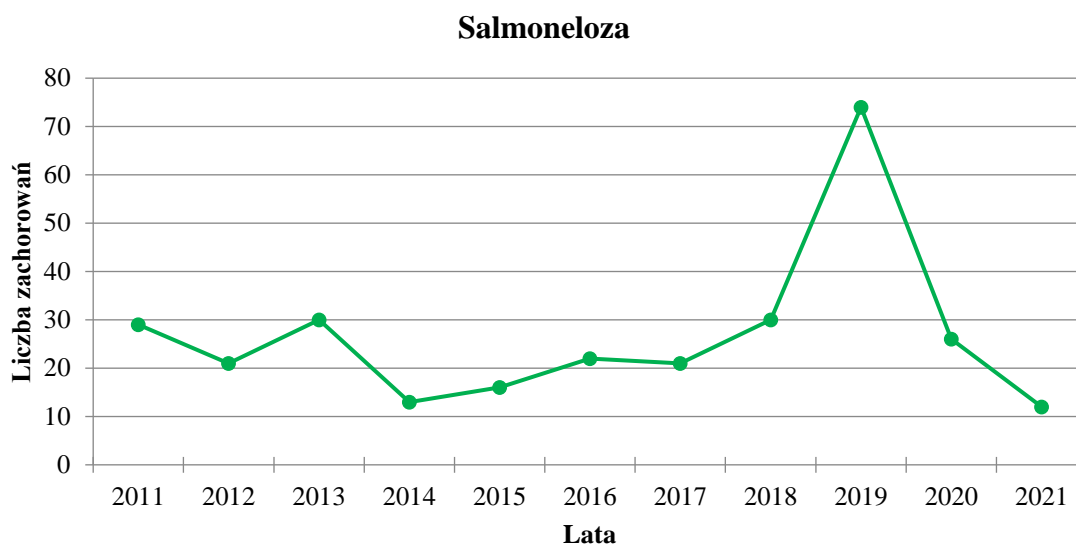
Zgony z powodu SARS-CoV-2 (COVID-19) w 2020 roku												
Miesiące	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Liczba zgonów	0									5	24	9
Zgony z powodu SARS-CoV-2 (COVID-19) w 2021 roku												
Miesiące	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Liczba zgonów	9	4	12	15	8	1	0	1	1	3	8	24

Tab. Zgony spowodowane przez COVID-19 w latach 2020 i 2021

Zatrucia pokarmowe i zakażenia jelitowe

Zatrucia i zakażenia pokarmowe mogą być wywoływane przez różne czynniki etiologiczne: bakterie, wirusy, pasożyty oraz toksyny wytwarzane przez zwierzęta, rośliny i grzyby.

W 2021 roku odnotowano 12 zachorowań na salmonelozę jelitową (w 2020 r. – 26): 11 wywołanych przez szczep *Salmonella* Enteritidis oraz jedno wywołane przez *Salmonella* spp. W analizowanym okresie nastąpił niewielki wzrost zarejestrowanych nosicieli salmonelli 16/14 w porównaniu do roku poprzedniego.

W 2021 roku odnotowano wzrost zachorowań na wirusowe zakażenia jelitowe (29) w porównaniu do roku poprzedniego (18). Dominującym czynnikiem etiologicznym były rotawirusy.

Rok	Wirusowe zakażenia jelitowe, w tym u dzieci do lat 2				
	Ogółem	Rotawirusy	Norowirusy	Adenowirusy	U dzieci do lat 2
2020	18	13	1	4	11
2021	29	20	0	9	15

Tab. Zachorowania na wirusowe zakażenia jelitowe w latach 2020 i 2021

Zaobserwowano również wzrost zachorowań na inne bakteryjne zakażenia jelitowe (2021 r. – 18, 2020 r. – 3). Były one wywołane zakażeniem laseczką *Clostridium difficile* (17 przypadków potwierdzonych i jeden przypadek możliwy). Ujawniono 1 ognisko epidemiczne w Szpitalu Powiatowym im. Polskiego Czerwonego Krzyża w Nisku wywołane przez tę bakterię. Zarejestrowano jeden zgon spowodowany zakażeniem *C. difficile*.

Ryc. Laseczki *Clostridium difficile* (źródło: www.gastroenterologia-praktyczna.pl)

Zaobserwowano spadek zachorowań na biegunkę i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO (2021 r. – 28, 2020 r. – 41).

Choroba wywołana przez *Streptococcus pneumoniae*, inwazyjna

W analizowanym okresie zgłoszono jeden przypadek inwazyjnej choroby pneumokokowej, przebiegającej w postaci posocznicy. Zachorowanie dotyczyło dziecka w wieku 2 lat, u którego wyizolowano *Streptococcus pneumoniae* w próbkach krwi. Dziecko otrzymało pełny cykl szczepienia preparatem Synflorix złożonym z trzech dawek.

Grypa

Grypa jest ostrą chorobą zakaźną układu oddechowego. W 2021 roku zaobserwowano znaczny spadek zachorowań i podejrzeń zachorowań na gripę sezonową. Zarejestrowano 168 przypadków (w 2020 r. – 1468).

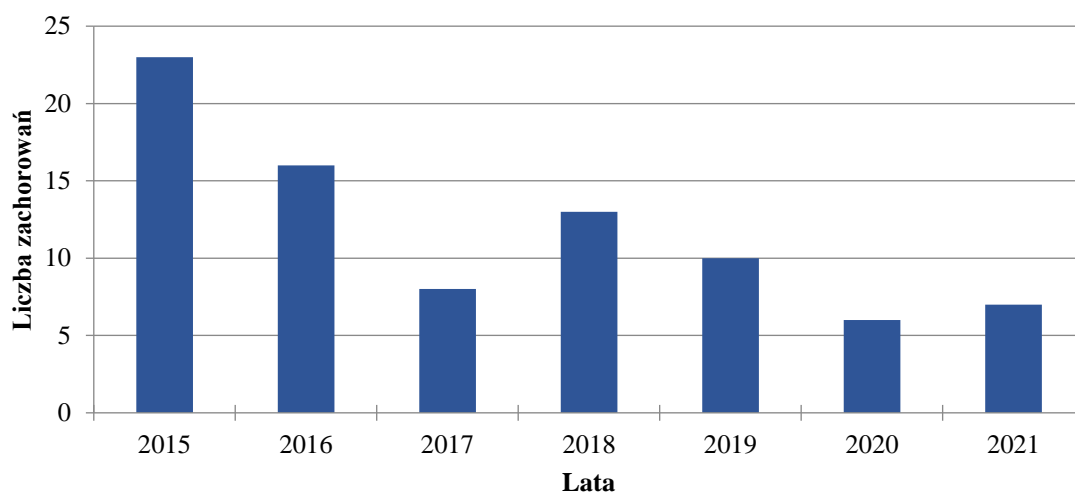
Rok	Grypa w grupach wiekowych				
	0–4	5–14	15–64	65 i więcej	Ogółem
2020	187	424	672	185	1468
2021	36	25	66	41	168

Tab. Zachorowania na gripę w latach 2019 i 2020

Gruźlica

Gruźlica jest chorobą zakaźną ludzi i zwierząt, wywoływaną przez prątki gruźlicy (*Mycobacterium tuberculosis*). Przybiera najczęściej postać płucną. Osoby chore na gruźlicę podlegają ustawowemu obowiązkowi leczenia. W roku 2021 zaobserwowano nieznaczny wzrost zachorowań na gruźlicę w stosunku do roku poprzedniego (7/6). Zarejestrowano również jeden zgon z powodu innej postaci gruźlicy prosówkowej (kod ICD-10: A19.8).

Gruźlica

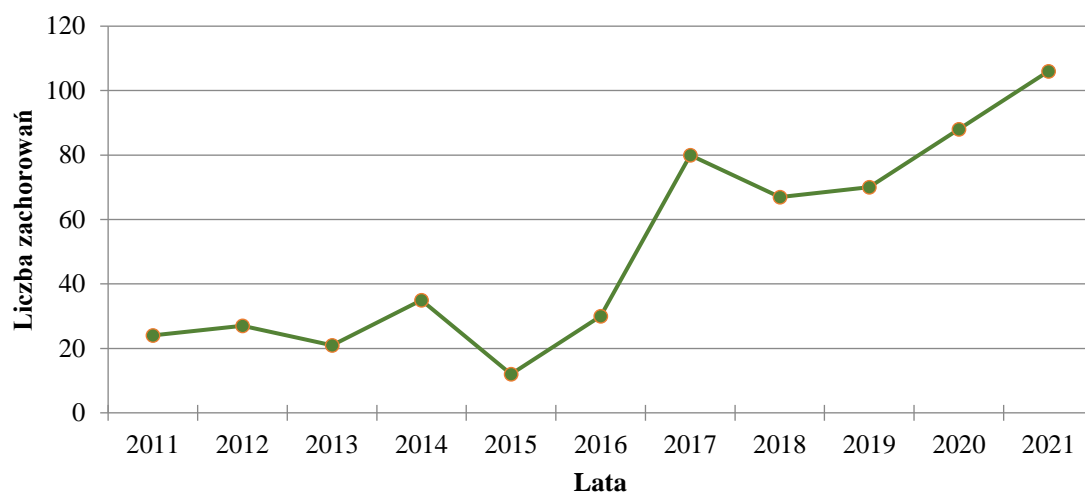
Borelioza z Lyme

Borelioza z Lyme jest wielonarządową, odzwierzęcą chorobą zakaźną, przenoszoną przez kleszcze z rodzaju *Ixodes*; charakteryzuje się często niespecyficznymi objawami, wśród których najczęstszym jest rumień wędrujący. W roku 2021 zwiększeniu uległa liczba zachorowań na boreliozę (106) w stosunku do roku poprzedniego, kiedy opracowano 88 przypadków zachorowań po ukąszeniu przez kleszcza.

Ryc. Kleszcz *Ixodes* sp. (źródło: www.ncez.pzh.gov.pl)

Borelioza

Pokąsania i szczepienia przeciwko wściekliznie

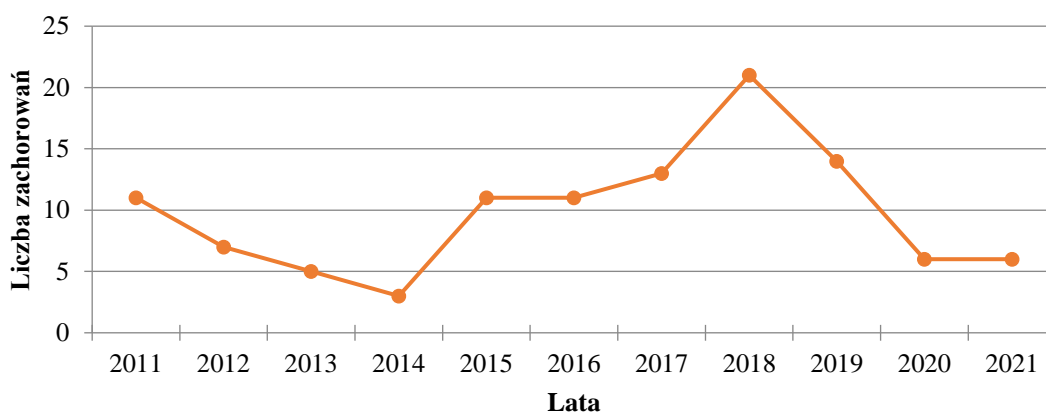
Istotnym problemem pozostają nadal pokąsania przez zwierzęta, głównie psy i koty. W roku 2021 zarejestrowano 104 pokąsania przez psy, koty, szczura, kunę i zwierzę nieznane, z czego 66 przekazano do Powiatowego Lekarza Weterynarii w Nisku w celu podjęcia obserwacji zwierzęcia w kierunku wykluczenia wścieklizny. 17 osób zostało zaszczepionych przeciwko wściekliznie (7 osób pokąsanych przez psy nieznane, 6 – przez koty nieznane, 1 – przez kota poddanego obserwacji, 1 – przez szczura, 1 – przez kunę, 1 – przez zwierzę nieznane).

W 2020 r. zarejestrowano 93 pokąsania przez zwierzęta (psy, koty i szczura), z czego 63 przekazano do Powiatowego Lekarza Weterynarii w Nisku. 8 osób zostało zaszczepionych przeciwko wściekliznie (3 osoby pokąsane przez koty nieznane, 3 – przez psy nieznane, 1 – przez nieszczepionego psa własnego, 1 – przez szczura).

Płonica (szkarlatyna)

Płonica (szkarlatyna) jest ostrą chorobą zakaźną, która objawia się zmianami zapalnymi błony śluzowej gardła, anginą, gorączką, wymiotami i drobnoplamistą wysypką. Stwierdzono stały poziom zachorowań na szkarlatynę – 6 przypadków w latach 2020 i 2021.

Płonica (szkarlatyna)

Choroba wywołana przez *Streptococcus pyogenes*, inwazyjna (róża)

Róża jest chorobą zakaźną, która objawia się gorączką oraz obrzękami i ostrym stanem zapalnym skóry. W 2021r. odnotowano wzrost zachorowań - 11 przypadków (w 2020 r. - 5).

Ospa wietrzna

Ospa wietrzna jest wysoce zakaźną chorobą wywołaną przez wirusa *Varicella*. Do objawów zalicza się gorączkę, wysypkę w formie grudek i pęcherzyków, ogólne osłabienie i ból głowy. W 2021 r. odnotowano wzrost zachorowań – zarejestrowano 116 przypadków ospy wietrznej (w 2020 r. – 69).

Ostre porażenie wiotkie u dzieci w wieku 0 – 14 lat

Ostre porażenia wiotkie (OPW) objawiają się osłabieniem mięśni szkieletowych u dzieci poniżej 15 roku życia. Skuteczny nadzór nad OPW jest konieczny w celu wykluczenia lub potwierdzenia występowania dzikich poliovirusów na danym obszarze. W roku 2021 zgłoszono do PSSE w Nisku jeden przypadek podejrzenia ostrego porażenia wiotkiego u dziecka w wieku 14 miesięcy, w próbkach kału pobranych od dziecka nie wykryto wirusów polio. Przypadek sklasyfikowano jako inne choroby neurologiczne.

Wirusowe zapalenie wątroby

Wirusowe zapalenie wątroby (WZW) jest chorobą zakaźną spowodowaną wirusami hepatotropowymi, które prowadzą do powstania zmian zapalnych i martwiczych w wątrobie. Do zakażenia dochodzi głównie poprzez kontakt z krwią osoby zakażonej. Ogromne znaczenie w zapobieganiu i zwalczaniu zakażeń ma wdrożenie i utrzymanie wysokich standardów higieniczno-sanitarnych w zakładach ochrony zdrowia, gabinetach kosmetycznych, fryzjerskich i tatuażu, w których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek ludzkich. W 2021 r. zarejestrowano 1 przypadek WZW typu B oraz 4 przypadki WZW typu C.

Podsumowanie

Ogółem w roku 2021 opracowano 4052 wywiadów epidemiologicznych dotyczących zgłaszanych chorób zakaźnych (w tym COVID-19), pobrano 177 wymazów w kierunku salmonelozy od ozdrowieńców, nosicieli i osób ze styczności oraz w kierunku SARS-CoV-2.

W poniższej tabeli przedstawiono choroby zakaźne zarejestrowane w 2021 r. na terenie powiatu niżańskiego w zestawieniu z rokiem poprzednim. Uwzględniono współczynnik zapadalności w przeliczeniu na 100 tys. mieszkańców.

Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych powiatu niżańskiego za rok 2021 w odniesieniu do roku 2020

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań			
	Rok 2020	Współczynnik zapadalności	Rok 2021	Współczynnik zapadalności
Salmoneloza	26	39,19	12	18,26
przyp. potwierdzone	25	37,68	12	18,26
przyp. prawdopodobne	1	1,51	–	–
Nosiciele salmonelozy	14	21,10	16	24,35
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe (ogółem)	3	4,52	18	27,39
w tym u dzieci do lat 2	1	1,51	–	–
Wirusowe zakażenia jelitowe (ogółem)	18	27,13	29	44,13
w tym u dzieci do lat 2	11	16,58	15	22,83
Biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe BNO (ogółem)	41	61,8	28	42,61
w tym u dzieci do lat 2	13	19,59	11	16,74
Płonica (szkarlatyna)	6	9,04	6	9,13
Choroba meningokokowa, inwazyjna	1	1,51	–	–
Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pyogenes</i>, inwazyjna (róża)	5	7,54	11	16,74
Rzeżączka przyp. prawdopodobny	1	1,51	–	–
Borelioza z Lyme	88	132,64	106	161,30
Ostre porażenia wiotkie u dzieci w wieku 0-14 lat	–	–	1	1,52
Styczność i narażenie na wściekliznę / potrzeba szczepień	8	12,06	17	25,87
Ospa wietrzna	69	104	116	176,52
WZW typu B	–	–	1	1,52
WZW typu C	–	–	4	6,09
Nowo wykryte zakażenia HIV	1	1,51	–	–
Świnka	3	4,52	–	–
Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pneumoniae</i>, inwazyjna (ogółem)	–	–	1	1,52
Zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone	–	–	1	1,52
Grypa	1468	2212,68	168	255,65
Zakażenia SARS-CoV-2 (COVID-19)	1353	2039,34	3362	5115,95
Gruźlica	6	9,04	7	10,65

SZCZEPIENIA OCHRONNE

W Polsce szczepienia ochronne są realizowane w oparciu o obowiązujący Program Szczepień Ochronnych (PSO), popularna nazwa kalendarz szczepień – dokument zgodnie z którym realizowane są [szczepienia](#) w Polsce. PSO jest co roku aktualizowany i ogłaszany w formie Komunikatu przez Głównego Inspektora Sanitarnego w Dzienniku Urzędowym Ministra Zdrowia.

W programie szczepień ochronnych w 2021 roku wprowadzono obowiązkowe szczepienia przeciwko rotawirusom, dołączyło więc ono do obowiązkowych i bezpłatnych szczepień w Polsce. Dotychczas to rodzice decydowali czy chcą zaszczepić swoje dziecko, a szczepienie było dodatkowo płatne.

Obowiązujący Program Szczepień Ochronnych w 2021 roku przedstawiał się następująco:

wiek	gruźlica	WZW typu B*	Rrotawirusy****	blonica	tężec	krztusiec	Hib**	Poliomyelitis***	Streptococcus Pneumoniae	odra	świnka	różyczka
1 rok życia	1 doba życia											
	2 miesiąc życia											
	4 miesiąc życia											
	5-6 miesiąc życia											
	7 miesiąc życia											
2 rok życia	13-15 miesiąc życia											
	16-18 miesiąc życia											
6 rok życia												
10 rok życia												
14 rok życia												
19 rok życia												

* wzw B - wirusowe zapalenie wątroby typu B

** Hib - inwazyjne zakażenie *Haemophilus influenzae* typu b

*** Polio - ostre zapalenie rogów przednich rdzenia kręgowego (choroba Heinego Medina)

**** Rotawirusy - wirusowe zakażenie przewodu pokarmowego

Program Szczepień Ochronnych reguluje kwestie wieku i zakresu wykonywanych szczepień ochronnych obejmuje szczepienia obowiązkowe dzieci i młodzieży od urodzenia do 19 roku życia, tj:

- szczepienia obowiązkowe (finansowane z budżetu państwa) realizowane w ramach powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego bez dodatkowych opłat,
- szczepienia obowiązkowe dla niektórych grup (również bezpłatne), np. szczepienia przeciwko ospie wietrznej dla dzieci z obniżoną odpornością lub przebywających w żłobkach,
- szczepienia zalecane (nie finansowane z budżetu państwa).

Na terenie powiatu nizańskiego w 2021 r. szczepienia realizowane były w 19 podmiotach leczniczych w punktach szczepień spełniających wymogi gabinetu diagnostyczno-zabiegowego.

Kryteria kontroli obejmowały ocenę stanu sanitarno-technicznego punktów szczepień, realizacja PSO, zachowanie łańcucha chłodniczego w obiekcie i podczas transportu preparatów szczepionkowych, prawidłowe dokumentowanie wykonanych szczepień, prowadzenie dokumentacji związanej ze zgłaszaniem niepożądanych odczynów poszczepiennych. W podmiotach leczniczych preparaty szczepionkowe przechowywane były w warunkach spełniających kryteria łańcucha chłodniczego. Spośród skontrolowanych punktów szczepień każdy posiada całodobowy, elektroniczny system monitorowania warunków chłodniczych przechowywanych preparatów szczepionkowych z powiadamianiem w formie SMS i monitoringu temperatury szczepionek. Temperatura sprawdzana jest tam przez odpowiedzialnego za w/w dwa razy dziennie, po rozpoczęciu pracy i jej zakończeniu oraz w dni wolne od pracy i święta. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie transportu, przechowywania i przestrzegania terminów ważności szczepionek.

Realizacja w 2021r. obowiązującego Programu Szczepień Ochronnych w powiecie nizańskim w porównaniu do roku 2020 w trzech najmłodszych rocznikach:

Choroba, przeciwko której podejmowane są szczepienia:	% wyszczenia rok 2021	% wyszczenia rok 2020
przeciwko WZW typu B u dzieci w 2 roku życia	92,6	99,4
przeciwko Haemophilus influenzae typu b u dzieci w 2 roku życia	100,0	98,7
przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi u dzieci w 2 roku życia	100,0	98,7
przeciwko odrze, śwince i różyczce u dzieci w 2 roku życia	73,8	61,2
przeciwko poliomyelitis u dzieci w 2 roku życia	100,0	98,7
przeciwko Streptococcus pneumoniae w 2 roku życia	96,8	99,6

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 31 grudnia 2020 roku zmieniającego rozporządzenie w sprawie niepożądanych odczynów poszczepiennych oraz kryteriów ich rozpoznawania, PPIS w Nisku rejestruje niepożądane odczyny poszczepienne (NOP) zgłaszane przez świadczeniodawców wykonujących szczepienia ochronne.

Kryteria niepożądanego odczynu poszczepiennego obejmują odczyn:

ciężki – zagrażający życiu (wymaga hospitalizacji w celu ratowania zdrowia, może prowadzić do trwałego ubytku sprawności fizycznej lub umysłowej, może kończyć się śmiercią);

poważny – duże nasilenie objawów w postaci znacznego obrzęku kończyny, silnego jej zaczerwienienia, wysokiej gorączki (nie wymaga zwykle hospitalizacji w celu ratowania zdrowia, nie prowadzi do trwałego uszczerbku dla zdrowia, nie stanowi zagrożenia dla życia);

łagodny – nie ma szczególnie dużego nasilenia, a charakteryzuje się występowaniem miejscowego obrzęku kończyny, silnego miejscowego zaczerwienienia, gorączki.

W 2021 r. zgłoszono 1 poważny niepożądany odczyn poszczepienny. Dziecko nie było hospitalizowane w związku z niepożądany odczynem poszczepiennym, w pełni powróciło do zdrowia. Obecnie stosowane szczepienia ochronne niosą wielokrotnie mniejsze ryzyko wystąpienia poważnego NOP-u niż konsekwencje wynikające z zachorowania na chorobę zakaźną, przed którą szczepienie chroni.

Poza obowiązkowym kalendarzem szczepień ochronnych istotną rolę w profilaktyce chorób zakaźnych odgrywają tzw. szczepienia zalecane, nie finansowane ze środków znajdujących się w budżecie ministra właściwego do spraw zdrowia. Z tej formy profilaktyki mogą skorzystać osoby w różnym wieku w zależności od wskazań do stosowania danych preparatów szczepionkowych.

Liczba zaszczepionych na wybrane szczepienia zalecane w 2021 i 2020 roku:

Rodzaj szczepienia	2021 rok	2020 rok
p/ grypie	1046	878
p/WZW B	103	128
p/kleszczowemu zapaleniu mózgu	43	24
p/Neisseria meningitidis	12	18

* wzw B - wirusowe zapalenie wątroby typu B

* *Neisseria meningitidis* – inwazyjna choroba meningokokowa

Podmioty wykonujące działalność leczniczą

Na koniec 2021r. w ewidencji PSSE w Nisku widniało ogółem **107** podmiotów wykonujących działalność leczniczą w ramach otwartej służby zdrowia. W stosunku do poprzedniego roku sprawozdawczego ilość obiektów zmniejszyła się o 1 podmiot.

Podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę w placówkach służby zdrowia były wodociągi sieciowe. Podobnie jak w latach poprzednich w ocenie tej nie były uwzględnione indywidualne, indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie i pielęgniarskie oraz grupowe praktyki pielęgniarskie z uwagi na brak danych. W ciągu roku sprawozdawczego wydano decyzje dot. warunkowej jakości wody z wodociągów sieciowych w Jeżowie i w Rudniku nad Sanem ul. Chopina. Obowiązki nałożone w decyzjach zostały wykonane i na koniec roku 2021r. wszystkie wodociągi wykazano jako zaopatrujące konsumentów w wodę prawidłowej jakości.

Obiekty służby zdrowia skontrolowane w 2021r. roku zaopatrzone były w bieżącą ciepłą wodę. Według wyjaśnień kierowników obiektów typu przychodnie, ośrodki zdrowia i poradnie poddanych w b.r. kontroli, temperatura wody ciepłej w punktach czerpalnych utrzymywana była na poziomie 55-60°C, w celu zapobiegania wystąpieniu bakterii Legionella.

W roku 2021 nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie usuwania ścieków. Nieczystości płynne odprowadzane były w większości obiektów do sieci kanalizacyjnej. W pozostałych przypadkach do zbiorników bezodpływowych. Uregulowania do odbioru

nieczystości płynnych zawarte były w umowach pomiędzy podmiotami leczniczymi a zakładami świadczącymi usługi komunalne.

Odpady gromadzone były w pojemnikach lub kontenerach usytuowanych na terenie placówek. Wszystkie placówki zaopatrzone są w wystarczającą ilość pojemników na odpady komunalne. Pojemniki i kontenery utrzymane były w odpowiednim stanie sanitarnym i technicznym. Wszystkie obiekty posiadały umowy na odbiór odpadów komunalnych z firmą posiadającą wymagane zezwolenie. W placówkach służby zdrowia kontrolowanych w 2021 roku nie stwierdzono uchybień w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi.

Podmioty lecznicze poddane w 2021 roku kontroli stosowały opracowane przez siebie, szczegółowe procedury postępowania z odpadami medycznymi oraz instrukcje selektywnego zbierania odpadów medycznych w miejscu ich wytwarzania i w miejscach wezwania. Odpady zbierane były w miejscach ich powstawania z uwzględnieniem ich właściwości i sposobu unieszkodliwiania. Odpady zakaźne gromadzone były w czerwonych, wytrzymałych workach jednorazowego użytku, a odpady zakaźne o ostrych końcach i krawędziach w czerwonych plastikowych pojemnikach. Worki i pojemniki wypełniane były do max 2/3 ich objętości i przechowywane na stanowiskach pracy nie dłużej niż 72 godziny. Worki i pojemniki były właściwie oznakowane. Z uwagi na niewielką ilość odpadów medycznych wytwarzanych przez podmioty lecznicze w 2021r. – oprócz Szpitala Powiatowego w Nisku - ich magazynowanie wstępne odbywało się w przygotowanych specjalnie do tego celu lodówkach, zaopatrzonych w termometry do monitorowania temp. wewnątrz urządzenia. W wyniku kontroli stwierdzono, że lodówki te zabezpieczone były przed dostępem osób nieupoważnionych oraz przed dostępem owadów, gryzoni itp. We wszystkich obiektach skontrolowanych w 2021r. pomieszczenia z lodówkami na odpady zaopatrzone były w umywalki z ciepłą i zimną wodą, dozowniki z mydłem i ze środkiem do dezynfekcji rąk, jednorazowe ręczniki, rękawiczki oraz pojemniki na rękawiczki zużyte. Żadna z placówek medycznych w 2021r. nie wytwarzała odpadów wysoce zakaźnych. Podczas kontroli Szpitala Powiatowego w Nisku stwierdzono, że wstępne magazynowanie odpadów medycznych odbywa się w przeznaczonym wyłącznie do tego celu pomieszczeniu, które posiada ściany i podłogi wykonane z materiałów gładkich, łatwo zmywalnych i umożliwiających dezynfekcję.

W roku sprawozdawczym, wszystkie podmioty posiadały umowy z firmami posiadającymi wymagane zezwolenie na odbiór tych odpadów, a częstotliwość ich odbioru nie budziła zastrzeżeń.

Brudna bielizna we wszystkich skontrolowanych w 2021r. placówkach medycznych składowana była w przeznaczonych do tego celu plastikowych zamykanych koszach,

wyłożonych workami foliowymi, ustawionych w wyznaczonych miejscach – głównie w pomieszczeniach do przechowywania sprzętu do sprzątania, środków czystości i odpadów. Pranie bielizny odbywało się poza placówkami - w pralniach. Wszystkie placówki posiadały umowy na świadczenie usług pralniczych, z tym że w większości transport brudnej bielizny do pralni odbywał się we własnym zakresie. Nieprawidłowości w tym obszarze nie stwierdzono. Czysta bielizna przechowywana była w higienicznych warunkach – w wydzielonych zamykanych szafkach. Niektóre placówki stosowały również bieliznę jednorazowego użytku, która po użyciu traktowana była jako odpad medyczny.

W wyniku przeprowadzonych kontroli sanitarnych w 2021r. stwierdzono, że postępowanie z brudną i czystą bielizną w placówkach świadczących usługi medyczne nie stwarzało zagrożenia dla zdrowia ludzi.

Wszystkie skontrolowane w danym roku obiekty służby zdrowia wyposażone były w system wentylacji grawitacyjnej. W sanitariatach zainstalowane były mechaniczne wiatraki uruchamiane automatycznie - sprzężone z włącznikami światła. Wszystkie placówki prowadziły udokumentowane kontrole urządzeń wentylacji i klimatyzacji - okresowe przeglądy, czyszczenie i dezynfekcję. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

Wzorem lat ubiegłych większość skontrolowanych placówek posiadała wdrożone procedury higieniczne. W tym zakresie również nie stwierdzono nieprawidłowości.

Na koniec roku 2021 autoklawy zarejestrowano w 28 podmiotach leczniczych. W skontrolowanych obiektach w sposób ciągły prowadzone były przez użytkowników kontrole procesów sterylizacji, zarówno wskaźnikami chemicznymi (każdy proces) jak i 1 raz w miesiącu wskaźnikami biologicznymi. W 2021 roku wydano 1 decyzję unieruchamiającą autoklaw. Dotyczyła ona urządzenia do sterylizacji narzędzi w Prywatnym Gabinetnie Stomatologicznym w Nisku przy ul. Paderewskiego 18. Autoklaw w tym gabinecie został ponownie uruchomiony po uzyskaniu prawidłowych wyników kontroli procesów sterylizacji.

W trakcie kontroli przeprowadzonej w dniu 28.12.2021r. w Przychodni Specjalistycznej w Nisku przy ul. Wolności 54 stwierdzono nieprawidłowości dot. stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń. Wszczęto postępowanie administracyjne w tej sprawie.

Nieprawidłowości stwierdzone natomiast podczas kontroli Szpitala Powiatowego w Nisku przeprowadzonej w dniach 07 – 08.09.2021r. dotyczyły złego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń.

Na podmiocie ciąży 3 decyzje administracyjne z różnymi terminami realizacji.

W pozostałych placówkach pomieszczenia utrzymywane były w dobrym stanie sanitarnym i technicznym. Sprzątanie i dezynfekcja pomieszczeń przeprowadzane były na bieżąco. Sprzęt porządkowy był prawidłowo przetrzymywany, a środki czystości i dezynfekcyjne właściwie dobrane. Tereny wokół placówek utrzymywane były we właściwym stanie sanitarnym. Nieprawidłowości w tym obszarze nie stwierdzono.

Ogółem w pionie epidemiologii przeprowadzono 32 kontrole w 29 podmiotach wykonujących działalność leczniczą.

Zadaniem komórki higieny komunalnej w 2021r., podobnie jak w latach ubiegłych, była troska o bezpieczeństwo zdrowotne mieszkańców naszego powiatu, głównie poprzez nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia oraz nad warunkami świadczenia usług fryzjerskich i kosmetycznych. Kontynuowano nadzór nad obiektami użyteczności publicznej związanych z wypoczynkiem oraz nadzór nad transportem osób i zwłok. Ogółem komórka higieny komunalnej w 2021r. objęła ewidencją 226 obiekty, z czego 89 zostało skontrolowanych. Wykonano 103 kontrole, wydano 130 merytorycznych decyzji administracyjnych i 11 decyzji opłatowych. W ramach nadzoru sanitarnego pobrano 50 próbek do badań (woda przeznaczona do spożycia)

OCENA JAKOŚCI WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA.

Mieszkańcy powiatu nizańskiego zaopatrywani są w wodę przeznaczoną do spożycia, podawaną z 13 wodociągów sieciowych, objętych stałym monitoringiem jakości wody.

W tabeli poniżej przedstawiono dane dot. wodociągów znajdujących się na terenie powiatu:

Wodociąg	Wielkość produkcji [m ³ /d]	Liczba ludności zaopatrywanej w wodę (szacunkowa)	Zaopatrywane miejscowości/GMINA	Ocena jakości wody na koniec 2021r.
Nisko	1687	14600	Nisko, Ractawice, Nowa Wieś, Wolina GMINA I MIASTO NISKO	Woda odpowiadała wymaganiom rozporządzenia
Zarzecze	266	2800	Zarzecze (przysiółki: Krzaki, Wypych, Cierpisówka, Stara Wieś, Ług, Podborek, Zapacz, Bukowina, Piaski, Kudelki, Nowa Wieś, Błonie) GMINA I MIASTO NISKO	Woda odpowiadała wymaganiom rozporządzenia
Nowosielec	148	1900	Nowosielec, Kończyce GMINA I MIASTO NISKO	Woda odpowiadała wymaganiom rozporządzenia
Bieliniec	911	8700	Ulanów, Wólka Tanewska, Huta Deręgowska, Borki, Dąbrówka, Kurzyna Mała, Kurzyna Średnia, Kurzyna Wielka, Glinianka, Dąbrowica, Bieliniec, Wólka Bielińska, Bieliny, Bukowina GMINA I MIASTO ULANÓW Zarzecze-Hawryły-Szoje GMINA I MIASTO NISKO	Woda odpowiadała wymaganiom rozporządzenia
Rudnik nad Sanem ul. Stróżańska	419	4100	Rudnik nad Sanem, Przędzel GMINA I MIASTO RUDNIK N/SANEM	Woda odpowiadała wymaganiom rozporządzenia
Rudnik nad Sanem ul. Chopina	398	3800	Rudnik nad Sanem, Chałupki, Kopki GMINA I MIASTO RUDNIK N/SANEM	Woda odpowiadała wymaganiom rozporządzenia
Sigietki	530	5150	Łazów, Sigietki, Bystre, Kustarwa, Krzeszów Dolny, Krzeszów, Kamionka Kolonia, Kamionka Średnia, Kamionka Górna, Kamionka Dolna, Podolszynka Ordynacka, Podolszynka Plebańska, Koziarnia I, Koziarnia II GMINA KRZESZÓW Bieliny (Rędziny) GMINA I MIASTO ULANÓW	Woda odpowiadała wymaganiom rozporządzenia
Jeżowe	1028	9831	Jeżowe-Centrum, Jeżowe-Podgórze, Jeżowe – Kameralne, Jeżowe-Zagościec, Cholewiana Góra, Pogorzałka, Nowy Nart, Stary Nart, Jata, Zalesie, Sójkowa, Groble, Sibigi, Krzywdy GMINA JEŻOWE	Woda odpowiadała wymaganiom rozporządzenia
Jarocin	362	2484	Jarocin, Szyperki, Majdan Golczański, Mostki, Golce GMINA JAROCIN	Woda odpowiadała wymaganiom rozporządzenia

Katy	170	1381	Katy, Zdziary, Szwedry, Kutylły, Domostawa GMINA JAROCIN	Woda odpowiadała wymaganiom rozporządzenia
Sieraków	103	1860	Harasiuki, Sieraków, Kusze, Pólsieraków, Derylaki, Łazory, Rogóżnia, Banachy GMINA HARASIUKI	Woda odpowiadała wymaganiom rozporządzenia
Huta Krzeszowska	164	2328	Huta Krzeszowska, Huta Stara, Huta Nowa, Huta Podgórna, Gózd, Maziarnia, Żuk Stary, Żuk Nowy, część Sierakowa GMINA HARASIUKI	Woda odpowiadała wymaganiom rozporządzenia
Nowa Wieś	196	1909	Nowa Wieś, Krzeszów Górny, Hucisko, Ryczki, Wólka GMINA HARASIUKI	Woda odpowiadała wymaganiom rozporządzenia

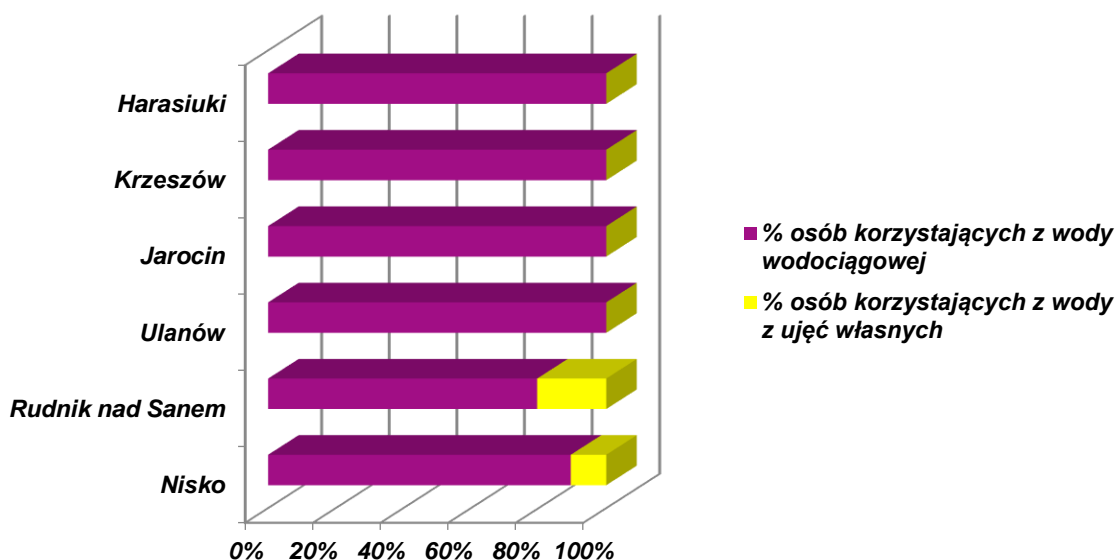
Wykaz urządzeń wodociągowych wraz z danymi na temat wielkości produkcji wody i liczby zaopatrywanych mieszkańców.

Wszystkie wodociągi na terenie powiatu nizańskiego oparte są na ujęciach wód podziemnych. W 2021r. skontrolowano wszystkie ujęcia wód podziemnych, stacje uzdatniania wody oraz zbiorniki wody czystej zlokalizowane na terenie powiatu nizańskiego, wydano 1 decyzję dot. nieprawidłowego stanu sanitarno-technicznego ścian i sufitów w budynku stacji uzdatniania wody w Jeżowie z terminem wykonania do 31.03.2022r.

Na obszarze powiatu nizańskiego zaopatrywanym przez w/w urządzenia wodociągowe znajduje się 89 punktów pobierania próbek wody. W ramach nadzoru sanitarnego prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Nisku oraz wewnętrznej kontroli jakości wody prowadzonej przez producentów wody, w 2021r. pobrano z tego obszaru 177 próbek wody do badań. Zakres badań obejmował parametry gr. A (monitoring kontrolny) oraz parametry gr. B (monitoring przeglądowy), badania w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego wykonywane były głównie w celu potwierdzenia zanieczyszczenia wody, wyjaśnienia przyczyn stwierdzonego zanieczyszczenia lub oceny skuteczności podjętych działań naprawczych - zgodnie z rozporządzeniem *Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. poz. 2294)*.

Wewnętrzna kontrola jakości wody dostarczanej konsumentom z wymienionych wyżej wodociągów sieciowych w 2021 roku prowadzona przez producentów wody była zgodna z zakresem i częstotliwością określonymi w w/w rozporządzeniu oraz sporządzonym na tej podstawie harmonogramem pobierania próbek wody na 2021., uzgodnionym z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Nisku.

Według danych PPIS w Nisku pozyskanych od producentów wody, z wody pochodzącej z przedmiotowych wodociągów korzystało w 2021r. ponad 62 tys. konsumentów, co stanowi ok. 94% mieszkańców w powiecie niżańskim. Pozostali mieszkańcy zaopatrywani są w wodę przeznaczoną do spożycia z indywidualnych ujęć, której jakość nie jest kontrolowana przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Stopień zwodociągowania poszczególnych gmin

Ze wszystkich pobranych w 2021 roku próbek wody, w 21 odnotowano przekroczenie dopuszczalnej wartości jednego lub kilku parametrów wskaźnikowych (ok. 12 %). Przekroczenia stwierdzono w wodzie z wodociągów sieciowych w Nowosielcu, Jeżowem, Bielińcu, Nisku, Rudniku nad Sanem ul. Chopina, Rudniku nad Sanem ul. Stróżańska, Zarzeczcu i Sierakowie. Najczęściej odnotowywane to przekroczenia mętności, manganu, glinu, żelaza, i barwy, a w grupie parametrów mikrobiologicznych – bakterii grupy coli.

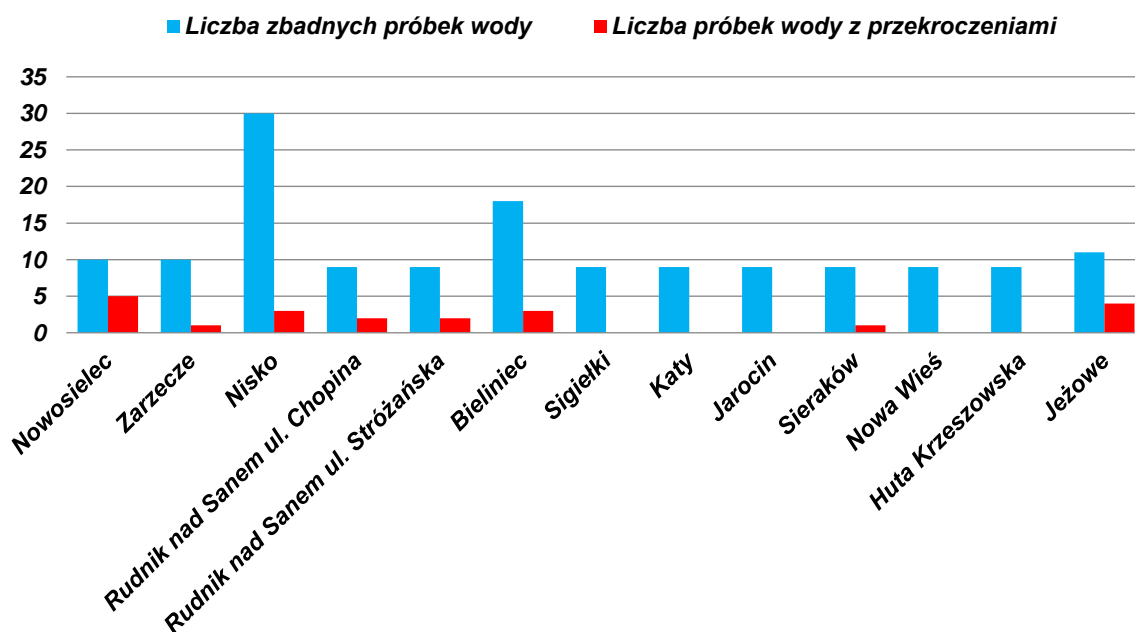
Najbardziej niekorzystnie wypadła w 2021r jakość wody produkowanej przez wodociąg sieciowy w Nowosielcu, w związku z czym na jakość wody z tego wodociągu wydano 5 decyzji: 3 stwierdzające warunkową przydatność – ze względu na przekroczenia mętności, barwy, żelaza, manganu i glinu i 2 stwierdzające brak przydatności wody do spożycia – ze względu na znaczne przekroczenia glinu, żelaza i manganu.

Decyzje stwierdzające warunkową przydatność wody do spożycia wydano również na wodociągi: Jeżowe – ze względu na przekroczenie mętności, manganu, żelaza i amonowego jonu związane z prowadzeniem modernizacji stacji uzdatniania wody w Jeżowem,

Zarzecze – ze względu na przekroczenie manganu oraz Rudnik nad Sanem ul. Chopina – ze względu na obecność bakterii grupy coli (w ilości <10 jtk). W wodzie podawanej z wodociągu sieciowego w Rudniku nad Sanem ul. Stróżańska stwierdzono obecność bakterii grupy coli w ilości > 10 jtk, w związku z czym wydano na ten wodociąg decyzję stwierdzającą brak przydatności wody do spożycia.

Na podstawie stwierdzonych wartości przekroczonych parametrów fizykochemicznych oraz czasu ich przekroczenia, można stwierdzić, iż nie spowodowały one istotnego wzrostu ryzyka zdrowotnego u konsumentów. W przypadku bakterii grupy coli, przeprowadzone przez przedsiębiorstwo wodociągowe natychmiastowe działania naprawcze pozwoliły to ryzyko wyeliminować. Przyczyną wystąpienia przekroczeń fizykochemicznych w większości w/w wymienionych przypadków, były awarie urządzeń na stacjach uzdatniania wody. Przedsiębiorstwa wodociągowe po otrzymaniu zawiadomienia o przekroczeniu podejmowały szybkie działania naprawcze w celu ich usunięcia, a ich skuteczność była każdorazowo potwierdzana powtórным badaniem wody.

Wodociągi sieciowe w Sigielkach, Jarocinie, Katach, Nowej Wsi i Hucie Krzeszowskiej przez cały 2021 rok podawały konsumentom wodę, której jakość odpowiadała wymaganiom obowiązującego rozporządzenia.

Wyniki badań jakości wody z poszczególnych wodociągów w powiecie niżańskim w 2021r.

Do PPIS w Nisku w 2021 roku nie wpłynęły informacje dot. negatywnych skutków zdrowotnych związanych z pogorszeniem jakości wody przeznaczonej do spożycia. Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Nisku znajdują się również inne podmioty zaopatrujące w wodę, t.j.:

- Przychodnia Specjalistyczna Nisko ul. Wolności 54
- Szpital Powiatowy Nisko ul. Kościuszki 1.

Liczba pobranych próbek wody przeznaczonej do spożycia z w/w wodociągów w 2021 roku wynosiła 4, w tym: 2 próbki - Przychodnia Specjalistyczna i 2 próbki – Szpital. Analiza sprawozdań z badań wody produkowanej przez te wodociągi, przeprowadzonych w ramach kontroli wewnętrznej, wykazała, że jej jakość w 2021r. odpowiadała obowiązującym wymaganiom. Ponadto w roku sprawozdawczym w ramach kontroli wewnętrznej pobrano do badań w kierunku Legionella sp. 5 próbek ciepłej wody użytkowej w Szpitalu Powiatowym w Nisku. W trakcie analizy tych próbek nie wykryto obecności bakterii *Legionella sp.*, co świadczy o prawidłowo prowadzonej konserwacji instalacji ciepłej wody w tym obiekcie.

OCENA JAKOŚCI WODY W KĄPIELISKACH I BASENACH KĄPIELOWYCH.

Kąpielisko miejskie „Podwolina”, które funkcjonowało w sezonie kąpielowym 2021r. na terenie gminy Nisko, położone jest na terenie zbiornika wodnego „Podwolina” przy ul. Dąbrowskiego w Nisku.

Kąpielisko „Podwolina” w Nisku

Organizatorem kąpieliska był Zarząd Budynków Komunalnych i Zieleni Miejskiej w Nisku ul. Kwiatkowskiego 17. Sezon kąpieliskowy określony Uchwałą Rady Miejskiej w Nisku obejmował okres od 1 czerwca do 1 września 2021r. W trakcie trwania sezonu kąpieliskowego przeprowadzono kontrolę stanu sanitarnego obiektu, która nie wykazała nieprawidłowości.

Teren obiektu był uporządkowany, piasek na plaży utrzymany w należytej czystości. Kąpielisko wydzielone bojami (100 m linii brzegowej), ponadto wyznaczono strefę dla najmłodszych dzieci. Kąpielisko było oznakowane przez organizatora zgodnie z obowiązującymi przepisami. W celu zagwarantowania bezpieczeństwa zdrowotnego osób kąpiących się, harmonogram poboru próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez organizatora kąpieliska, obejmował 4 terminy ustalone tak, aby przerwa między badaniami nie przekraczała miesiąca. Przed rozpoczęciem sezonu kąpielowego PPIS w Nisku, w ramach kontroli urzędowej pobrał 1 próbkę wody. Badanie mikrobiologiczne próbki wody pobranej przez PPIS w Nisku w ramach kontroli urzędowej wykonane było przez Laboratorium Higieny Komunalnej Dział Laboratoryjny WSSE w Rzeszowie, natomiast badania w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez organizatora kąpieliska wykonywało SGS Laboratorium Środowiskowe w Pszczynie.

Na podstawie sprawozdań z badań wykonywanych w ramach kontroli wewnętrznej, PPIS w Nisku dokonywał bieżącej oceny jakości wody w kąpielisku i informował organizatora kąpieliska oraz Burmistrza Gminy i Miasta Nisko o przydatności wody do kąpeli. Dane na temat jakości wody były na bieżąco uaktualniane w serwisie kąpieliskowym.

W trakcie trwania sezonu kąpieliskowego 2021 nie stwierdzono pogorszenia się jakości wody w kąpielisku i nie zarejestrowano zanieczyszczeń w wodzie, mogących mieć wpływ na jakość wody w kąpielisku oraz na zdrowie osób kąpiących się. PPIS w Nisku wydał 5 bieżących ocen jakości wody w kąpielisku „Podwolina”, w których stwierdził, że woda w kąpielisku spełniała wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17.01.2019r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpeli (Dz.U. z 2019r. poz. 255).

W ewidencji PPIS w Nisku ujęto i skontrolowano 1 basen odkryty w ośrodku wypoczynkowym MONO Tennis Camp w Harasiukach, czynny sezonowo. Basen ten nie podlega wymaganiom określonym w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach.

Przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną. W ramach kontroli wewnętrznej pobrano 1 próbkę wody do badań w zakresie parametrów mikrobiologicznych - nieprawidłowości nie stwierdzono. Stan techniczny basenu i jego eksploatacja nie budziły zastrzeżeń. Decyzji nie wydano, nie nałożono mandatów karnych. Obiekt oceniony jako dobry.

USŁUGI HOTELARSKIE

W 2021 r. nie zanotowano nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-technicznego obiektów noclegowych. W dalszym ciągu tylko jeden obiekt jest skategoryzowany – Hotel Galicja w Ulanowie (1 gwiazdka). Skontrolowano 3 obiekty z tej grupy, przeprowadzono 3 kontrole.

„Zajazd Pod Jezionami” Nisko ul. Lubelska 1C

Przy uwzględnieniu znacznych różnic w standardach oferowanych przez skontrolowane obiekty usług - warunki w pokojach, węzłach higieniczno-sanitarnych i pozostałych pomieszczeniach np. obsługi obiektów, oceniono jako dobre.

TOALETY PUBLICZNE

Na terenie powiatu niżańskiego funkcjonują dwa ustępy publiczne - Toaleta Miejska ul. Dworcowa w Nisku oraz toaleta ogólnodostępna zlokalizowana w Gminnym Centrum Kultury w Krzeszowie ul. Rynek. Przeprowadzona w 2021 roku kontrola Toalety Miejskiej w Nisku nie wykazała nieprawidłowości.

POZOSTAŁE OBIEKTY UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ ORAZ TRANSPORT

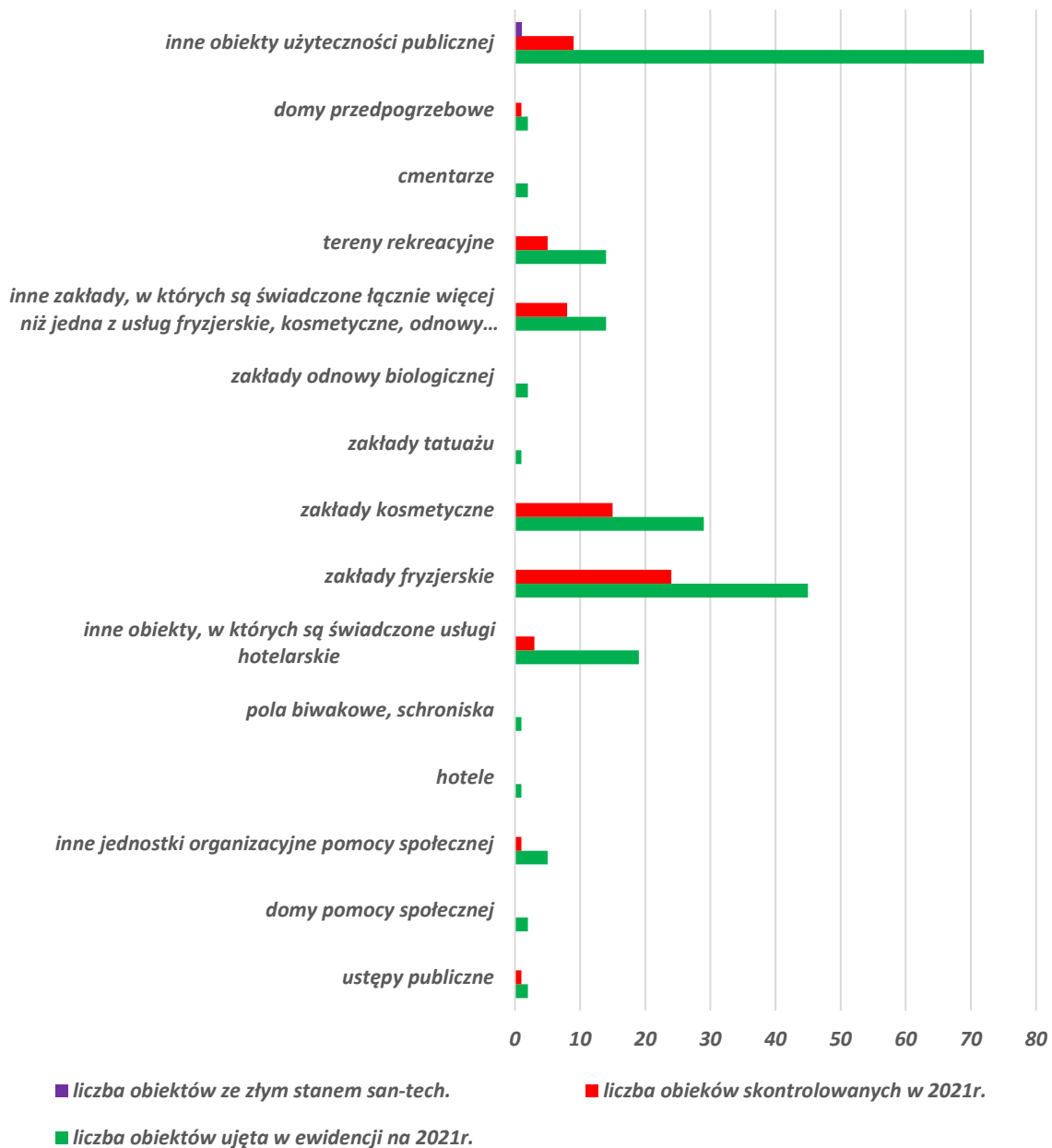
Największą część obiektów użyteczności publicznej skontrolowanych w 2021 roku stanowiły zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej.

Największe potencjalne zagrożenie zdrowotne w tego typu obiektach związane jest z wykonywaniem zabiegów naruszających ciągłość tkanek, dlatego też przy wykonywaniu czynności kontrolnych pracownicy inspekcji sanitarnej zwracali szczególną uwagę na postępowanie związane z dezynfekcją i sterylizacją narzędzi kosmetycznych i fryzjerskich.

We wszystkich skontrolowanych w 2021 roku zakładach stosowane były środki dezynfekcyjne do narzędzi, rąk i skóry. W zakładach kosmetycznych i salonie tatuażu prowadzona była również sterylizacja narzędzi. Część zakładów wyposażona jest w autoklawy a część oddaje narzędzia do sterylizacji na podstawie zawartych umów. W części stosowane są narzędzia jednorazowe. Pranie brudnej bielizny (fartuchy, pelerynki, ręczniki) z reguły wykonują właściciele zakładów we własnym zakresie poza miejscem świadczenia usług. Powszechnie używane są ręczniki jednorazowego użytku. Postępowanie z odpadami niebezpiecznymi (pochodzącymi z usług kosmetycznych) jest analogiczne jak w służbie zdrowia. We wszystkich skontrolowanych zakładach wdrożone były zalecenia zawarte w wytycznych przeciwepidemicznych dla zakładów fryzjerskich i kosmetycznych. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

PPIS w Nisku prowadzi również nadzór sanitarny nad środkami transportu osobowego prowadzonego przez podmioty mające na terenie powiatu niżańskiego swoje bazy lub punkty obsługi oraz przystankami. Skontrolowano autobusy 2 przewoźników, zaleceń nie wydano. Ocenie podlegał stan sanitarno-higieniczny środków transportu przygotowanych do wyjazdu. W minionym roku w ramach wiosennego przeglądu czystości i porządku terenów otwartych kontynuowano ocenę stanu przystanków komunikacji samochodowej. Objęto nimi gminę Harasiuki. Przeprowadzono 1 kontrolę, w trakcie której skontrolowano 36 przystanków. Podczas kontroli stwierdzono, że przy wiatkach przystankowych znajdują się kosze na śmieci, teren wokół wiat utrzymany jest czysto. Decyzji nie wydano, mandatów nie nałożono. Stan sanitarny wiat przystankowych i ich otoczenia oceniono jako dobry.

Oprócz w/w dziedzin nadzorowano także szereg innych miejsc będących potencjalnymi obiektami ryzyka dla zdrowia publicznego jak dom pomocy społecznej, pole biwakowe, niektóre place zabaw, cmentarze, domy przedpogrzebowe i samochody do przewozu zwłok. Nieprawidłowości nie stwierdzono. Termin wykonania decyzji wydanej w 2020r. w związku z niewłaściwym stanem sanitarno-technicznym Wiejskiego Domu Kultury w Wolinie został ponownie przesunięty na wniosek zobowiązanego na 2022r. W związku z tym obiekt ten został na koniec 2021r. oceniony jako zły.

Obiekty użyteczności publicznej - natężenie prowadzonych kontroli w 2021r.

INTERWENCJE OD MIESZKAŃCÓW

W 2021 r. w komórce higieny komunalnej zanotowano 7 interwencji 2 dotyczące nieprzestrzegania przepisów sanitarnych, związanych z wprowadzeniem stanu epidemii, 1 dot. uciążliwości hałasowej, 2 dot. złej jakości wody wodociągowej, 1 dot. niewłaściwego stanu sanitarnego toalet na stacji paliw, i 1 dot. uciążliwości wynikającej z prowadzenia prac odgrzybiania elewacji budynku. 6 z nich zostały rozpatrzone przez PPIS w Nisku, 1 przekazano do załatwienia wg posiadanych właściwości. Wszystkie zanotowane interwencje zostały załatwione terminowo.

POSTĘPOWANIE ZE ZWŁOKAMI I SZCZĄTKAMI LUDZKIMI

W roku bieżącym skontrolowano 1 dom przedpogrzebowy znajdujący się na terenie cmentarza parafialnego w Raławicach. Jego stan sanitarny nie budził zastrzeżeń. Skontrolowano 3 zakłady pogrzebowe (4 środki transportu) w zakresie przewozu zwłok i szczątków ludzkich. Wydano 44 decyzje zezwalające na ekshumacje zwłok lub szczątków ludzkich. Nieprawidłowości w zakresie postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi nie stwierdzono. Wydano 34 postanowienia na sprowadzenie zwłok lub szczątków ludzkich z zagranicy.

ZABEZPIECZENIE IMPREZ MASOWYCH POD WZGLĘDEM SANITARNYM.

Z uwagi na wprowadzony w kraju stan epidemii, w roku 2021r. na terenie powiatu nizańskiego nie organizowano imprez masowych.

STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOŚCIOWO-ŻYWIENIOWYCH

I. Charakterystyka stanu sanitarnego obiektów żywnościowo-żywnieniowych oraz kosmetycznych

W 2021 roku na terenie powiatu nizańskiego w ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowało się **693** obiekty, z których oceniono w oparciu o „Arkusze oceny zakładu produkcji/obrotu żywnością/ materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktów z żywnością” **154** obiekty.

Przeprowadzono **492** kontrole obiektów żywnościowo-żywnieniowych, w tym **4** kontrole w zakresie produktów kosmetycznych. Wynikały one z przeprowadzenia czynności kontrolnych na podstawie:

- planu pracy,
- wpływających wniosków od klientów o zatwierdzenie zakładu,
- sprawdzenia realizacji decyzji,
- sprawdzenia stopnia wdrożenia zasad HACCP,
- pobierania próbek,
- wniesionych przez konsumentów interwencji,
- powiadomień RASFF.

Pracownicy komórki Higieny Żywności i Żywnienia przeprowadzali dodatkowe kontrole dotyczące przestrzegania określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii wywołanej wirusem SARS-CoV-2.

W sezonie letnim prowadzone były również kontrole weekendowe i popołudniowe w ramach tzw. „Akcji Lato” w zakładach żywienia zbiorowego, wytwórniach lodów i ciast i automatach do produkcji lodów.

W 2021r. w ramach tej akcji skontrolowano 35 obiektów.

Najczęstszymi uchybieniami sanitarnymi były: niewłaściwy stan higieniczno-sanitarny pomieszczeń, wyposażenia i sprzętu,

-) nieprawidłowy stan techniczny,
-) niewłaściwe warunki przechowywania żywności, w tym brak segregacji,
-) brak orzeczeń lekarskich dla celów sanitarno-epidemiologicznych,
-) brak przestrzegania procedur i instrukcji opracowanych w ramach GHP/GMP oraz opartych na zasadach systemu HACCP, brak wymaganych procedurami zapisów;
-) brak środków do dezynfekcji powierzchni mających kontakt z żywnością,
-) brak kompletnego wyposażenia przy stanowisku do mycia rąk,
-) środki spożywcze po upływie daty minimalnej trwałości/terminu przydatności do spożycia,
-) brak przestrzegania procedur dot. zasad bezpieczeństwa sanitarnego podczas epidemii epidemii Covid ..

W 2021 r. w ramach prowadzonego postępowania wydano **195** decyzji administracyjnych, w tym:

- 75 decyzji płatnicze,
 - 68 zatwierdzających obiekt,
 - 29 nakazowych (zarządzających),
 - 1 przedłużającą termin wykonania decyzji,
- oraz 24 wygaszające/wykreślające.

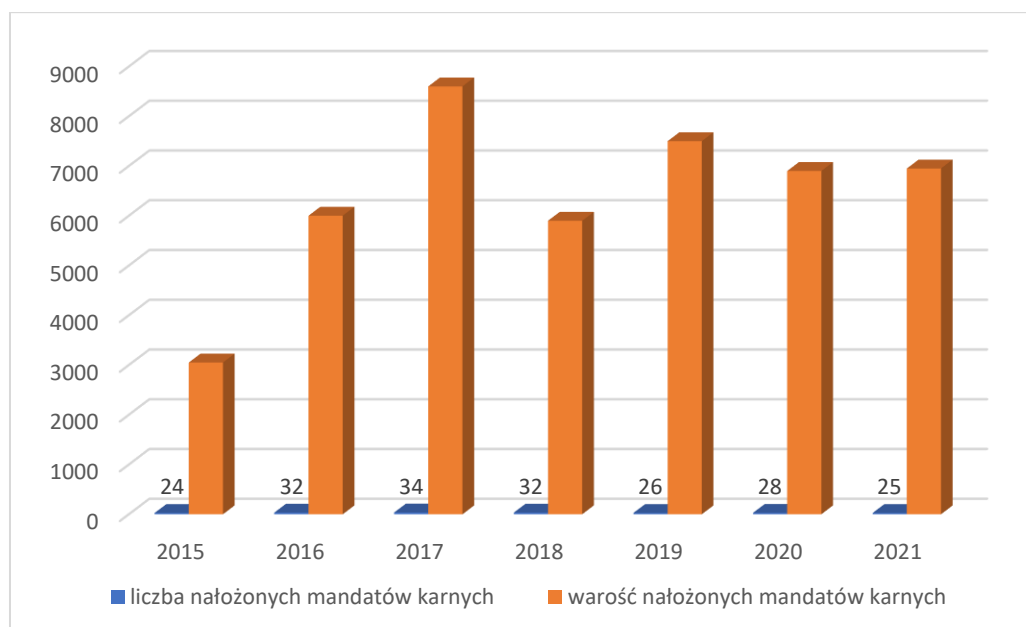
System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (ang. Rapid Alert System for Food and Feed, w skrócie RASFF) służy do wymiany informacji pomiędzy organami urzędowej kontroli w Europie będącymi członkami tego systemu. Do systemu wprowadzane są informacje o żywności, paszach i materiałach do kontaktu z żywnością, potencjalnie niebezpiecznych dla zdrowia ludzi, zwierząt lub środowiska i działaniach następczych w wyniku zidentyfikowania takich produktów.

W ramach systemu RASFF monitorowana jest nie tylko żywność, ale także przedmioty użytku mające kontakt z żywnością. W 2021 roku przedstawiciele PPIS w Nisku w ramach monitorowania wycofywania produktów niebezpiecznych objętych powiadomieniami z systemu przeprowadzili 99 kontroli.

Ponadto w ramach systemu Rasff, PPIS w Nisku przesłał formularz RASFF powiadomienia informacyjnego dot. próbki pobranej w dn. 05.10.2021 r. pn. : Filet z piersi kurczaka świeży, Klasa A, w której wykryto obecność bakterii Salmonella spp. w 25g – sprawozdanie z badań sporządzone przez WSSE w Rzeszowie Dział Laboratoryjny Laboratorium Higieny Żywności i Żywienia Pracownia w Tarnobrzegu.

W związku z powyższym przekazano informację wraz z kopią sprawozdania z badań właściwemu z uwagi na siedzibę producenta kwestionowanego produktu Powiatowemu Lekarzowi Weterynarii.

W 2021 r. za stwierdzone podczas kontroli uchybienia sanitarne nałożono **25** mandatów karnych.

CHARAKTERYSTYKA OBIEKTÓW Z POWIATU NIŻAŃSKIEGO

Sklepy spożywcze – Pod nadzorem jest **200** zakładów (w tym 6 sklepów wielkopowierzchniowych). Znaczna ilość zakładów obrotu żywnością to nieduże sklepy, zlokalizowane w małych miejscowościach i na wsiach. Z roku na rok zmniejsza się jednak ich liczba, a na ich miejsce powstają większe sklepy samoobsługowe tzw. „sieciówki”. W sklepach wydano ogółem 42 decyzje, nałożono 8 mandatów karnych. W 2021 r. zatwierdzono 16 nowych sklepów.

Zakłady żywienia zbiorowego typu otwartego – Pod nadzorem 41 zakładów (restauracje, domy weselne). Produkcja potraw i posiłków oparta jest o półprodukty i wyroby gotowe, świeże i mrożone, jak również na wykorzystaniu surowców i ich obróbce wstępnej. W obiektach tych wydano ogółem 31 decyzji, nałożono 9 mandaty karne.

6- Restauracji prowadzi działalność w zakresie usług cateringowych.

Zakłady Małej Gastronomii – Pod nadzorem jest **44** zakłady typu pizzerie, „fast-food”, pijalnie piwa, kebab. Do produkcji wykorzystywane są półprodukty, mrożonki oraz wyroby gotowe poddawane procesowi podgrzewania w kuchenkach mikrofalowych, opiekaczach elektrycznych, smażeniu w głębokim tłuszczu. Z powodu ograniczonej powierzchni i braku odpowiednich warunków do mycia i termicznej dezynfekcji naczyń stołowych, często potrawy wydawane są konsumentom w naczyniach jednorazowego użytku lub w torbach papierowych i z folii termoizolacyjnej. W obiektach tych wydano ogółem 28 decyzji, nałożono 6 mandatów karnych.

W 2021r. kontrolą objęto przede wszystkim zakłady zbiorowego żywienia typu otwartego wysokiego ryzyka, wytypowane na podstawie przeprowadzonej analizy zagrożeń i ich wpływu na zdrowie ludzi oraz zgłaszane w ramach interwencji przez konsumentów, dotyczących niewłaściwej jakości zdrowotnej żywności, niewłaściwej higieny personelu i nieprzestrzegania higieny podczas produkcji posiłków.

W 2021r. w zakładach żywienia zbiorowego typu otwartego przeprowadzono **113 kontroli**, w tym 50 – kontroli małej gastronomii, 7- zakłady małej gastronomii w zakładach tymczasowych lub ruchomych.

Interwencje w w/w obiektach dotyczyły nieprzestrzegania wymagań w zakresie ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem epidemii, tj. brak płynów do dezynfekcji rąk, zaniedbanie dezynfekcji powierzchni i ich elementów, niezakrywanie ust i nosa przez personel.

zakłady małej gastronomii obiekty ruchome lub tymczasowe – 8

OCENA SPOSOBU ŻYWIENIA TYPU ZAMKNIĘTEGO/ W TYM ŻYWIENIE CATERINGOWE

Zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego

stołówki w domach wczasowych- 1

Nadzorem objęty jest **1** zakład prowadzący działalność sezonową. Przeprowadzona kontrola nie wykazała nieprawidłowości sanitarno-technicznych, nie nakładano mandatów.

bloki żywienia w domu opieki społecznej -4 (w tym 3 w systemie cateringowym), oraz Punkty Wydawania posiłków

-tołówki w żłobkach – pod nadzorem są **2** żłobki, w tym jeden działający w systemie cateringowym (posiłki z przedszkola). W 2021 r. nie nakładano mandatów.

stołówki szkolne – nadzorem objęte są **41** stołówki, w tym w **24** punktów wydawania posiłków, w których prowadzone jest żywienie w systemie cateringowym i **17** bloków żywienia, w których prowadzona jest pełna działalność w zakresie produkcji posiłków. Stan techniczny stołówek na terenie gmin na ogół nie budził zastrzeżeń, obiekty znajdują się w dobrym stanie sanitarnym i technicznym, wyposażone są w urządzenia i sprzęt niezbędny. W szkołach podawane są posiłki dwudaniowe, ale też prowadzone jest tzw. dożywianie, w ramach którego dzieci otrzymują 1 posiłek – zupę lub II danie.

Kontrole bloków żywienia oraz punktów wydawania posiłków przeprowadzane są z wykorzystaniem obowiązujących arkuszy oceny.

Dodatkowo przeprowadza się kontrole tematyczne związane z oceną żywienia w trakcie zorganizowanego wypoczynku zimowego i letniego.

Stan sanitarno-techniczny tych obiektów nie budził zastrzeżeń.

stołówki w zakładach specjalnych i wychowawczych- 2, (w tym 1 działająca w systemie cateringowym).

stołówki w przedszkolach nadzorem objęte są 16 stołówek, w tym 10 stołówek w przedszkolach w systemie cateringowym, w tym 6 stołówek, w których odbywa się produkcja posiłków

Podczas sprawowania bieżącego nadzoru przez pracowników PPIS dokonuje się oceny jadłospisu zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami żywieniowymi, a także ocenia się sposób podawania informacji o składnikach alergicznych. Stan techniczny stołówek przedszkolnych na terenie gmin na ogół nie budzi zastrzeżeń, obiekty znajdują się w dobrym stanie sanitarnym i technicznym, wyposażone są w urządzenia i sprzęt niezbędny w produkcji.

stołówki w bursach i internatach -1 (Punkt Wydawania Posiłków w RCEZ w Nisku),

inne zakłady żywienia zamkniętego – 3 świetlice środowiskowe (PWP)

OCENA SPOSOBU ŻYWIENIA

Środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty muszą spełniać odpowiednie wymagania dla danej grupy wiekowej, wynikające z aktualnych norm żywienia dla populacji polskiej (Instytutu Żywności i Żywienia). W trakcie prowadzonego nadzoru dokonywano oceny środków spożywczych sprzedawanych i stosowanych w żywieniu zbiorowym dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty, wydanych na podstawie art. 52 ust. 6 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz.U. z 2020 r. poz. 2021 z późn.zm.), w tym od 1 września 2016 r. w oparciu o przepisy rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca

2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach (Dz. U. z 2016 r. poz. 1154).

Podczas sprawowania bieżącego nadzoru przez pracowników PPIS dokonuje się oceny jadłospisu zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami żywieniowymi, a także ocenia się sposób podawania informacji o składnikach alergicznych.

Dzieci w przedszkolach otrzymują z reguły 4 posiłki: śniadanie, II śniadanie, obiad, podwieczorek.

W 2021r. wydano dwie decyzje zatwierdzające bloki żywienia w szkołach. W trakcie prowadzonego nadzoru nie stwierdzono nieprawidłowości w tych obiektach, 1-decyzja zatwierdzająca punkt wydawania posiłków w Ośrodku Szkolno - Wychowawczym,

Żywienie zbiorowe zamknięte jest bardzo ważnym elementem podstawowej formy wyżywienia dla określonych grup konsumentów (pacjentów szpitali, dzieci w szkołach i przedszkolach, wychowanków domów dziecka, pensjonariuszy domów pomocy społecznej, itp.). Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nisku posiada pod nadzorem kuchnię w Publicznym Zespole Zakładów Opieki Zdrowotnej w Nisku - Szpital Powiatowy im. Polskiego Czerwonego Krzyża w Nisku, ul. Kościuszki 1, 37-400 Nisko. W 2021 r. wydano jedną decyzję nakazującą usunięcie stwierdzonych podczas kontroli nieprawidłowości. Kontrola sprawdzająca wykazała wykonanie zaleceń.

Ponadto dokonano oceny stanu żywienia pacjentów w szpitalu na podstawie okazanych jadłospisów/posiłków dla pacjentów szpitala – nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

blok żywienia w Powiatowym Szpitalu w Nisku -1,

stołówki na koloniach, obozach – PPIS w Nisku prowadzi nadzór nad obiektami tego typu w ramach organizowanych form wypoczynku dla dzieci. W 2021 r. skontrolowano 3 takie obiekty.

stołówki w domach dziecka –1 na terenie powiatu nizańskiego pod nadzorem jest 1 taki obiekt. W 2021 r. nie wydawano decyzji i nie nakładano mandatów.

środki transportu żywności – 133 - Żywność przewożona jest w samochodach przystosowanych do transportu przez właścicieli zakładów produkujących żywność i wprowadzających do obrotu, oraz specjalistyczne firmy transportowe i fizyczne osoby świadczące usługi transportowe. Środki transportu były oceniane pod kątem spełnienia wymagań sanitarno-higienicznych i zostały zatwierdzone jako środki transportu żywności

w określonym zakresie. W ogólnej ocenie warunki przewozu żywności, szczególnie u producentów i w dużych obiektach obrotu detalicznego i hurtowego ulegają systematycznej poprawie. Zakłady posiadają na ogół własne środki transportu, prawidłowe, w dobrym stanie technicznym i przeznaczone wyłącznie do przewozu środków spożywczych. Posiadają decyzje zatwierdzające Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Nisku. Niektóre zakłady korzystają z usług specjalistycznych firm transportowych. W 2021 r. skontrolowano 17 środków transportu.

hurtownie spożywcze – Pod nadzorem jest **3** zakłady. Istniejące hurtownie prowadzą sprzedaż środków spożywczych w opakowaniach jak i bez opakowań, np. drób, mięso. Zaopatrują one lokalny rynek.

piekarnie – Pod nadzorem jest **11** zakładów. Są to zakłady w większości mieszczące się w starych budynkach, częściowo modernizowanych, produkujące pieczywo na lokalny rynek (powiat i sąsiednie powiaty), 1 zakład produkuje wyroby piekarskie o dłuższym terminie przydatności z przeznaczeniem na szerszy rynek. W 2021 r. wydano ogółem 6 decyzji, nałożono 1 mandat karny za stwierdzone uchybienia sanitarne w kwocie 300 zł.

zakład garmażeryjny – Pod nadzorem jest **2** zakłady, prowadzące działalność w zakresie produkcji wyrobów mącznych, tj. pierogów, klusek, naleśników, a także gołąbków. Produkowane wyroby są sprzedawane na rynku lokalnym

inne wytwórnie żywności - Pod nadzorem jest **2** **1** zakładów w tym 1 zakład produkujący wafle. Produkowane wyroby przeznaczone są na zaopatrzenie rynku lokalnego. W 2021 r. nie wydawano decyzji i nie nakładano mandatów.

ciastkarnie – Pod nadzorem jest **7** zakładów. Są to zakłady małe, w których produkcja jest częściowo zmechanizowana. Produkowane wyroby ciastkarskie przeznaczone są w większości na zaopatrzenie rynku lokalnego. W 2021 r. wydano ogółem 3 decyzje .

zakład przetwórstwa owoców i warzyw – 1 tłocznia soków **RHD**

produkcja pierwotna -2,

produkcja pierwotna zbieracze runa leśnego -5,

producenci pierwotni i dostawcy bezpośredni -27,

Producenci pierwotni, RHD, dostawcy bezpośredni- 1,

producenci żywności w warunkach domowych -2,

zakład usług cateringowych -1 ,

kioski spożywcze - Pod nadzorem **1** obiekt obrotu żywnością zlokalizowany na terenie szpitala. W 2021 r. nie nakładano mandatów.

wytwórnie lodów - Pod nadzorem są **2** zakłady, w których produkuje się lody tradycyjne na bazie mleka, śmietany, jaj i innych dodatków. Stan sanitarno- techniczny oraz jakość wyrobów nie budziły zastrzeżeń. W 2021 r. nie wydawano decyzji i nie nakładano mandatów.

automaty do lodów – Pod nadzorem jest **5** obiektów, w których produkcja lodów odbywa się sezonowo od maja do września. Automaty usytuowane są w firmowych sklepach, ciastkarniach i obiektach małej gastronomii. Lody są produkowane z mieszanek sypkich, wymagających wymieszania z wodą, bądź gotowych płynnych mieszanek. Stan techniczny w/w obiektów jest dobry; obiekty są remontowane przed rozpoczęciem działalności w danym sezonie.

obiekty ruchome i tymczasowe – Pod nadzorem jest **22** obiektów, są to ruchome punkty sprzedaży i małej gastronomii oraz stragany. Ruchome punkty sprzedaży prowadzą sprzedaż na targowiskach, punkty małej gastronomii działają przy okazji festynów innych tego typu imprez. Stragany funkcjonują w zakresie sprzedaży owoców i warzyw w miejscach wydzielonych w mieście.

młyny – Pod nadzorem jest **2** obiekty, są to młyny mieszczące się w starych budynkach sukcesywnie dostosowywane do obowiązujących przepisów. Stan sanitarny oraz warunki produkcji nie budziły zastrzeżeń.

browar – Pod nadzorem jest **1** browar rzemieślniczy,

place targowe – 3,

NADZÓR NAD WPROWADZANĄ DO OBROTU ŻYWNOŚCIĄ PROZDROWOTNĄ

Na terenie powiatu niżańskiego brak jest producentów, hurtowni suplementów diety. W ramach prowadzonego nadzoru sanitarnego dokonywano oceny znakowania suplementów diety za pośrednictwem stron internetowych. W ramach systemu RASFF (Rapid Alert System for Food and Feed), - dokonywano sprawdzenia m.in. w aptekach produktów objętych powiadomieniami.

Dokonano 15 kontroli w aptekach w związku z powiadomieniem alarmowym Rasff dot. suplementów diety – nie stwierdzono w tym zakresie nieprawidłowości. W ramach prowadzonego nadzoru nie pobierano prób suplementów diety do badań laboratoryjnych.

PPIS w Nisku prowadzi również nadzór nad produktami nieżywnościowymi zgłoszonymi w ramach unijnego systemu szybkiego informowania w zakresie produktów nieżywnościowych RAPEX

apteki 21, w tym 2-punkty apteczne które są pod wspólnym nadzorem w ramach porozumienia z Inspekcją Farmaceutyczną.

Inne obiekty obrotu żywnością (71), w tym:

- stoiska na stacji paliw - 8,
- punkty skupu - 50,
- inne -13 (urządzenia dystrybucyjne, stoiska w urzędach pocztowych),
- miejsca materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością – 7.

NADZÓR NAD KOSMETYKAMI

Wytwórnice/konfekcjonowanie kosmetyków. Nadzorem sanitarnym objęte są 2 zakłady, w których produkuje się i konfekcjonuje wyroby perfumeryjne. Podczas kontroli w tych zakładach dokonuje się m.in. oceny zgodności oznakowania opakowania jednostkowego kosmetyku z wymaganiami zawartymi w obowiązujących przepisach prawa, oceny zgodności dokumentacji kosmetyku z wymaganiami zawartymi w obowiązujących przepisach prawa, oceny warunków produkcji produktu kosmetycznego (GMP), oceny zgodności z innymi wymaganiami zawartymi w obowiązujących przepisach prawa.

W ramach prowadzonego nadzoru nad bezpieczeństwem produktów kosmetycznych w 2021r., przeprowadzono kontrolę u przedsiębiorcy produktów kosmetycznych w zakresie oceny bezpieczeństwa produktów kosmetycznych z uwzględnieniem kontroli dokumentacji.

Obrót detaliczny i hurtowy kosmetykami Produkty kosmetyczne występujące w obrocie podlegają kontroli w zakresie oznakowania, a także pobierane są próbki tych produktów do badań. W 2020 r. nie wydawano w tych obiektach decyzji, nie nakładano mandatów karnych.

POBÓR PRÓBEK

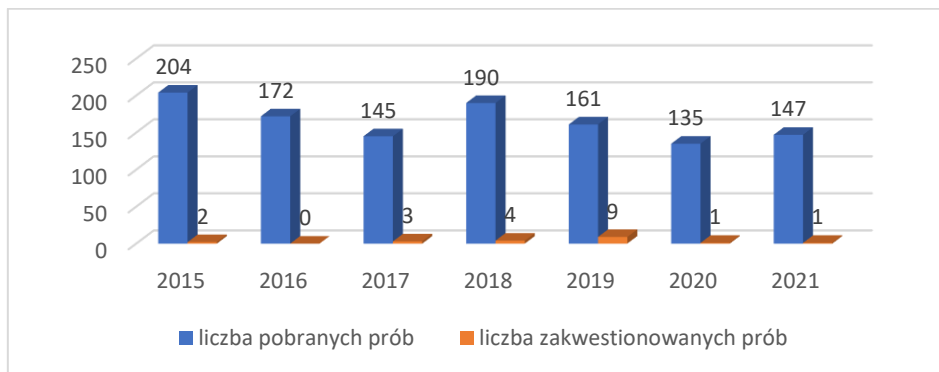
Pobór prób jest jednym z ważniejszych obszarów działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Dokonywana jest ocena jakości zdrowotnej środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz produktów kosmetycznych poprzez pobór prób do badań laboratoryjnych.

W 2021 r. pobrano 147 próbek żywności oraz próby materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością . Próby pobierano w zakresie:

- materiały i wyroby do kontaktu z żywnością,
- WWA,
- mikrobiologia,
- substancje dodatkowe,
- metale,

- skażenia promieniotwórcze,
 - jod w zakresie jodanu potasu KJO₃, jodek potasu KJ,
 - mikotoksyny,
 - pestycydy,
 - izomery trans,
 - antybiotykooporność,
- oraz próby na obecność RNA specyficznego dla WZW A i NoV.

Zakwestionowaniu uległa jedna próba, w której wykryto obecność bakterii Salmonella spp.

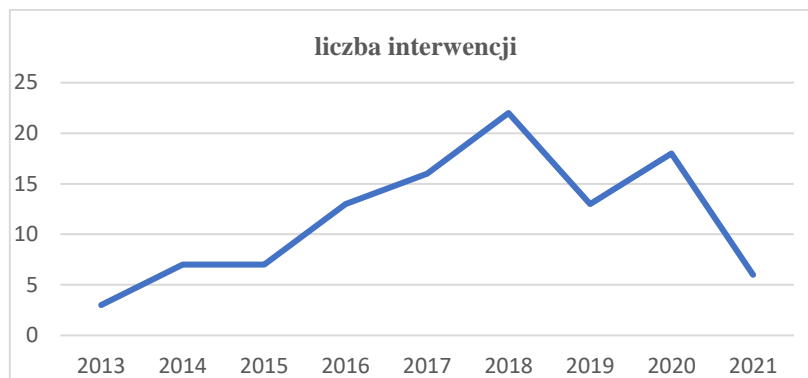
NADZÓR NA GRZYBAMI

W ramach posiadanych kompetencji prowadzony jest nadzór nad wprowadzanymi do obrotu grzybami świeżymi i suszonymi rosnącymi w warunkach naturalnych. Ponadto w PSSE w Nisku w sezonie grzybowym dyżurują osoby, które mogą bezpłatnie ocenić przeznaczone do prywatnego użytku świeże grzyby jako jadalne, niejadalne bądź trujące. W 2021 r. wykonano 1-konsultację w zakresie ocen grzybów. Nie stwierdzono w trakcie dokonywanych ocen grzybów niejadalnych oraz trujących.

INTERWENCJE KONSUMENCKIE

W 2021 r. wniesiono do PSSE w Nisku 6 interwencji konsumenckich. Dotyczyły one niewłaściwego stanu sanitarnego oraz nieprzestrzegania wymagań w zakresie ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem epidemii, tj. brak płynów do dezynfekcji rąk, zaniedbanie dezynfekcji powierzchni i elementów, niezakrywanie ust i nosa przez personel. w obiektach, małych gastronomiach, restauracjach i sklepach na terenie powiatu nizańskiego. Część interwencji uznano za zasadne po przeprowadzeniu czynności inspekcyjnych, w związku

z czym ukarano osoby odpowiedzialne grzywną w drodze mandatu karnego za stwierdzone nieprawidłowości.

Współpraca Państwowej Inspekcji Sanitarnej z innymi organami nadzoru.

W celu sprawnego i skutecznego nadzoru nad bezpieczeństwem żywności oraz ochrony zdrowia konsumentów organ Państwowej Inspekcji Sanitarnej realizuje porozumienia dot. współpracy z następującymi instytucjami: Inspekcją Weterynaryjną, Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Inspekcją Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, Państwową Inspekcją Farmaceutyczną.

W ramach Porozumienia ramowego z dnia 16 października 2018 r. zawartego pomiędzy Głównym Inspektorem Sanitarnym i Głównym Lekarzem Weterynarii o współdziałaniu i współpracy organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz organów Inspekcji Weterynaryjnej”, w 2021 r. dwukrotnie uaktualniano listę zakładów wspólnie nadzorowanych przez IW jak i PIS.

Materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością.

W ramach Planu pobierania próbek do badania żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu dla komórki Higieny Żywności i Żywnienia PSSE w Nisku pobierało 2-próby w ramach urzędowej kontroli żywności Materiały i wyroby do kontaktu z żywnością próbka pn. Wyroby ceramiczne – talerze płaskie 1 próbka – 5 identycznych wzorów z tej samej partii, o tych samych zdobieniach, wymiarze, kształcie- próba nie uległa zakwestionowaniu.

Podsumowanie

Głównym celem działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie żywności jest nadzór nad obiektami żywnościowo-żywnieniowymi oraz nad jakością zdrowotną żywności i żywienia. W roku 2021 kontrole przeprowadzono zgodnie z harmonogramem kontroli, w związku ze zgłaszanymi interwencjami dotyczącymi obiektów żywnościowo-żywnieniowych, a także na

wniosek przedsiębiorców (w związku z uzyskaniem zatwierdzenia pod względem spełnienia wymagań sanitarno-higienicznych). Z uwagi na trwającą pandemię COVID-19, i w związku z powyższym ograniczenie przeprowadzanych kontroli, nie ma możliwości obiektywnego porównania stanu sanitarnego obiektów żywnościowo-żywnościowych w roku 2021 z latami poprzednimi. Pomimo ograniczenia ilości kontroli Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nisku reagował na wszelkie informacje dotyczące nieprawidłowości w obiektach żywnościowo-żywnościowych.

Stan sanitarny obiektów żywnościowo-żywnościowych w 2021 r. stale ulega poprawie, Część badanych środków spożywczych pochodziło od producentów z powiatu nizańskiego. Próbkę w większości przypadków pobierano w dużych sklepach z dużym asortymentem.

W 2021r. w obiektach oświatowych oceniano jadłospisy pod kątem realizacji Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach (Dz. U. z 2016 r. poz. 1154). Żywnienie dzieci w szkołach często odbywa się w formie dożywiania, czyli serwowany jest posiłek jednodaniowy – zupa lub drugie danie. Posiłki te również oceniane są pod kątem spełnienia wymagań w/w rozporządzenia. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie. W związku z obecną sytuacją epidemiologiczną COVID-19 w kontrolowanych obiektach dokonywano oceny dot. przestrzegania ustanowionych określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem epidemii, kontrole te przeprowadzano również z przedstawicielami Komendy Powiatowej w Nisku.

ŚRODOWISKO PRACY

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej sprawują nadzór nad higieniczno-zdrowotnymi warunkami pracy w zakładach, w oparciu o przeprowadzone pomiary stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia oraz egzekwowanie od pracodawców zgodności warunków zdrowotnych pracy z przepisami prawnymi. Ma to na celu zapobieganie powstawaniu chorób zakaźnych i zawodowych poprzez polepszenie stanu sanitarno-higienicznego środowiska pracy.

Pracownicy PIS sprawują nadzór nad przestrzeganiem przepisów unijnych z zakresu nadzoru na chemikaliami, środkami powierzchniowo czynnymi i detergentami, obrotem prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3, handlem prekursorami narkotyków pomiędzy

Wspólnotą a państwami trzecimi oraz egzekwują przepisy dotyczące wprowadzania do obrotu produktów biobójczych i substancji czynnych oraz ich stosowania w działalności zawodowej.

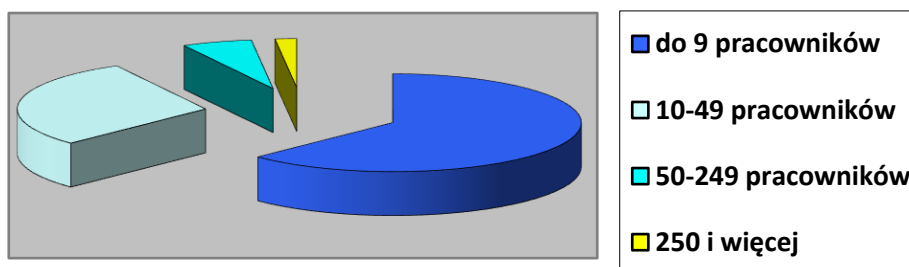
Pracownicy higieny pracy w ramach realizacji „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” nadzorują podmioty gospodarcze prowadzące działalność związaną z usuwaniem bądź zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest. Głównym celem prowadzonego programu jest likwidacja źródeł emisji włókien azbest.

Nadzór nad zakładami pracy

W roku 2021 w ewidencji komórki Higieny Pracy znajdowało się **217** podmiotów gospodarczych zatrudniających ogółem **4125** pracowników.

W stosunku do roku 2020 ilość zewidencjonowanych podmiotów gospodarczych utrzymuje się na tym samym poziomie, natomiast zaobserwowano znaczny spadek zatrudnionych pracowników (ok.148 pracowników).

W ewidencji nadzorowanych podmiotów przeważają zakłady małe zatrudniające do **9** pracowników (**63%** ogółu nadzorowanych obiektów) oraz podmioty zatrudniające **od 10 do 49** pracowników (**29%**), zakłady zatrudniające od **50-249** pracowników stanowiły **6,0%**, natomiast zakłady zatrudniające powyżej **250** pracowników stanowiły **ok.2,0%** ogółu zewidencjonowanych podmiotów gospodarczych, co ilustruje poniższy wykres:

Analiza danych potwierdza, że wiodącymi kierunkami działalności gospodarczej powiatu są przetwórstwo drewna, produkcja i przetwórstwo spożywcze, działalność remontowo-budowlana, produkcja konstrukcji stalowych, produkcja mebli oraz handel hurtowy i detaliczny.

W 2021 roku skontrolowano 70 podmiotów gospodarczych, przeprowadzając 92 kontrole sanitarne. Ponadto w 2021 roku, pracownicy komórki Higieny Pracy nadzorowali przestrzeganie przez pracodawców ustanowionych ograniczeń zakazów i nakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii.

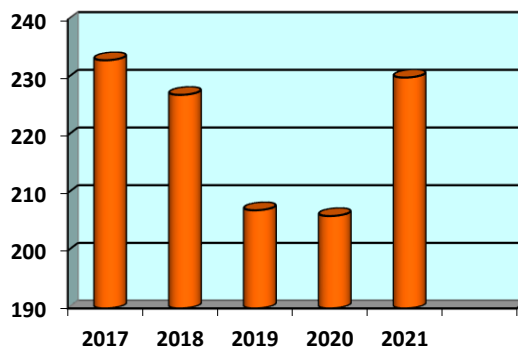
Ocena środowiska pracy

Z analizy narażenia zawodowego wynika, że na 2579 pracowników zatrudnionych w pomiotach gospodarczych działających na terenie powiatu nizańskiego skontrolowanych w 2021 roku 230 pracowało w warunkach niezgodnych z normatywami higienicznymi, co stanowi **9,0 %** ogółu zatrudnionych.

Najliczniejszą grupę pracującą w warunkach przekroczenia norm higienicznych stanowią osoby ekspozowane na hałas. W 2021 roku w przekroczeniach NDN hałasu pracowało **212** osób, co stanowi **92,0%** ogółu osób zatrudnionych w przekroczeniach normatywów higienicznych.

Przekroczenia NDN hałasu utrzymują się w wielu zakładach od wielu lat. Dotyczy to głównie zakładów przetwórstwa drewna oraz w zakładów produkcji konstrukcji stalowych i zakładów zajmujących się odlewnictwem i obróbką metali.

W 2021 roku stwierdzono, że 23 pracowników pracuje w warunkach przekroczonego normatywu higienicznego dla pyłu (2 zakłady). W przekroczonym normatywie mikroklimatu uciążliwego pracowało w 2021 roku 49 pracowników (1 zakład), natomiast przekroczony normatyw higieniczny dla mikroklimatu gorącego stwierdzono w 1 zakładzie (7 pracowników). Poniższy wykres obrazuje ilość pracowników pracujących w warunkach przekroczonych normatywów higienicznych w latach 2017-2021.

Jak wynika z powyższego wykresu w 2021 roku ilości pracowników pracujących w warunkach przekroczonych normatywów higienicznych nieznacznie wzrosła w stosunku do roku ubiegłego.

W 2021 roku przekroczenia dopuszczalnych normatywów higienicznych stwierdzono w 12 zakładach (**17,0 %** skontrolowanych).

Brak aktualnych wyników pomiarów czynników szkodliwych stwierdzono w **16** zakładach, to jest w **23,0%** skontrolowanych w 2021 roku podmiotów gospodarczych. Zły stan sanitarny stwierdzono w **15** zakładach (**21 %**).

Najczęściej stwierdzone uchybienia dotyczyły braku odpowiedniego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń produkcyjnych (3 zakłady), złego stanu higieniczno-sanitarnego ścian i sufitów w pomieszczeniach zaplecza socjalnego (3 zakłady), uchybień z zakresu czynników rakotwórczych lub mutagennych (12 zakładów)

Na stwierdzone w trakcie kontroli nieprawidłowości wydano w 2021 roku łącznie **30** decyzji administracyjnych oraz **4** upomnienia z powodu nie wykonania przez pracodawców nakazów zawartych w decyzjach administracyjnych.

Szczególne konsekwencje w postaci rozwoju chorób nowotworowych niesie za sobą kontakt z czynnikami rakotwórczymi obecnymi w środowisku pracy. Czynniki rakotwórcze (kancerogeny) powodują wzrost zapadalności i umieralności na specyficzne choroby nowotworowe w populacji osób narażonych na ich działanie, w porównaniu z populacją ogólną.

W 2021 roku w ramach nadzoru nad czynnikami rakotwórczymi i mutagennymi występującymi w środowisku pracy skontrolowano 24 zakłady pracy (w ewidencji znajduje się 52 zakłady, w których występuje narażenie na działanie czynników rakotwórczych).

Przeprowadzono łącznie 30 kontroli sanitarnych dot. nadzoru nad czynnikami rakotwórczymi.

Stwierdzono, że w 2021 roku 774 pracowników narażonych było na działanie czynników rakotwórczych (232 kobiety oraz 512 mężczyzn).

W 2021 roku wydano 13 decyzji administracyjnych w tym zakresie.

Uchybienia dot. braku rejestru prac narażających pracowników na działanie czynników rakotwórczych (w 12 zakładach), braku rejestru pracowników narażonych na działanie czynników rakotwórczych (w 12 zakładach), braku przekazania informacji do PPWIS dot. narażenia pracowników na działanie czynników rakotwórczych (w 9 zakładach), brak uwzględnienia w ocenie ryzyka zawodowego narażenia na czynnik rakotwórczy (w 10 zakładach), brak oznakowania stanowisk pracy znakiem informującym o czynniku rakotwórczym (w 12 zakładach).

Spśród osób pracujących w narażeniu na czynniki rakotwórcze lub mutagenne najwięcej pracowników pracowało w narażeniu na pył drewna (687 osób) oraz promieniowanie jonizujące (56 osób).

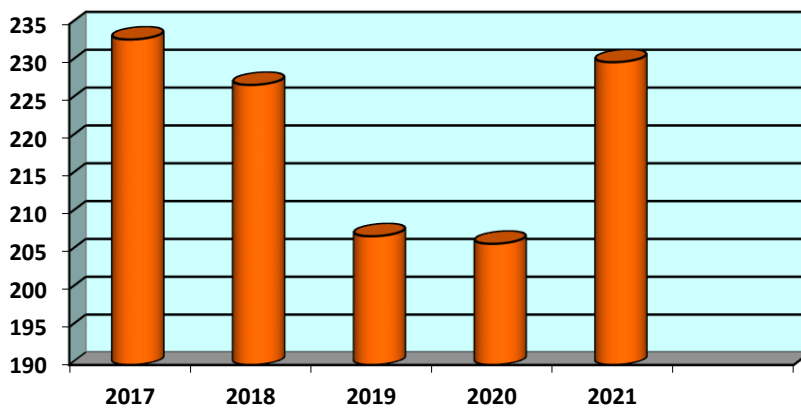
Choroby zawodowe

Mimo postępów wiedzy medycznej, systematycznej poprawy warunków pracy i świadomości pracowników poprzez informowanie ich o ryzyku zawodowym, które wiąże się

z wykonywaną pracą oraz zasadach ochrony przed zagrożeniami, warunki pracy stanowią zróżnicowane zagrożenia zdrowotne, których następstwem są choroby zawodowe.

W 2021 r. wydano 1 decyzję o stwierdzeniu choroby zawodowej oraz przeprowadzono 1 postępowanie w związku ze zgłoszeniem podejrzenia choroby zawodowej. Ponadto, prowadzono 4 postępowania w sprawach chorób zawodowych wszczętych w latach wcześniejszych.

Poniższy wykres obrazuje ilość stwierdzonych chorób zawodowych w latach 2017-2021.

Najczęściej rozpoznawaną chorobą zawodową jest borelioza, którą stwierdza się głównie w leśnictwie i rolnictwie.

Informacja dotycząca producentów, dystrybutorów i stosujących substancje i preparaty chemiczne, prekursorów kategorii 2 i 3, produktów biobójczych, detergentów i szkodliwych czynników biologicznych w powiecie nizańskim.

W 2021 r. w oparciu o obowiązujące przepisy kontynuowano nadzór nad substancjami i mieszaninami chemicznymi, prekursorami narkotykowymi kategorii 2 i 3, produktami biobójczymi, detergentami i szkodliwymi czynnikami biologicznymi.

Podczas przeprowadzanych kontroli zwracano uwagę na przestrzeganie ustawy o substancjach chemicznych i ich mieszaninach, Rozporządzenia REACH 1907/2006 i Rozporządzenia nr1272/2008 zwane rozporządzeniem CLP (Classification, Labelling and Packaging).

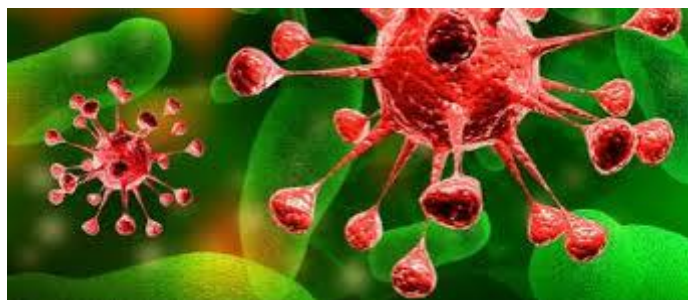
W powiecie nizańskim w ramach nadzoru nad chemikaliami 2021 roku przeprowadzono 28 kontroli sanitarnych, w tym 24 kontrole u stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny oraz 4 kontrole u dystrybutorów substancji i mieszanin chemicznych.

Skontrolowano 4 podmioty gospodarcze wprowadzające do obrotu substancje i mieszaniny chemiczne (dystrybutorów) oraz 24 podmioty stosujące substancje i mieszaniny chemiczne. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

Na terenie działania PIS w Nisku w 2021 roku funkcjonowało 6 podmiotów wprowadzających do obrotu prekursorzy narkotyków kategorii 2 i 3 oraz 6 podmiotów, w których stosowano prekursorzy narkotyków kategorii 2 i 3. W ramach nadzoru nad prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3 przeprowadzono 6 kontroli sanitarnych. Skontrolowano w tym zakresie 6 podmiotów stosujących prekursorzy narkotyków kategorii 2 i 3. W analizowanym okresie decyzji w tym zakresie nie wydano.

W 2021 roku w ramach nadzoru nad szkodliwymi czynnikami biologicznymi występującymi w środowisku pracy skontrolowano 14 zakładów pracy (w ewidencji znajdują się 44 zakłady, w których występuje narażenie na działanie szkodliwych czynników biologicznych).

Przeprowadzono łącznie 14 kontroli dot. nadzoru nad szkodliwymi czynnikami biologicznymi. W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono, że ogółem 539 osób jest narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych (539 pracowników - 2 grupa zagrożenia oraz 507 pracowników 3 grupa zagrożenia).

Wydano 3 decyzje administracyjne w tym zakresie dot. braku rejestru prac narażających pracowników na działanie szkodliwych czynników biologicznych i braku rejestru pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych (2 zakłady) oraz braku uwzględnienia w ocenie ryzyka zawodowego narażenia na szkodliwy czynnik biologiczny (1 zakład).

Nadzór na pracami związanymi z usuwaniem wyrobów zawierających azbest.

W 2021 roku jak w latach poprzednich PPIS w Nisku prowadził nadzór nad przestrzeganiem przez pracodawców przepisów i zasad bhp podczas prac usuwania bądź zabezpieczania wyrobów zawierających azbest, w ramach realizacji rządowego „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”.

Przeprowadzono w tym zakresie 1 kontrolę dot. oceny warunków pracy w trakcie prac związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest (demontaż dachu eternitowego).

Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

NADZÓR NAD ŚRODKAMI ZASTĘPCZYMI (TZW. „NOWYMI NARKOTYKAMI”)

W 2021r. Zespół ds. Środków Zastępczych Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Nisku, zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii, w celu ograniczenia zagrożeń zdrowia publicznego związanych z używaniem tzw. nowych narkotyków (dopalaczy), prowadził działania dot. przestrzegania zakazu wytwarzania, przywozu i wprowadzaniu do obrotu środków zastępczych. W ramach tych działań monitorowano środowisko, współpracowano z organami Policji oraz prowadzono działalność oświatową. Na terenie powiatu nie stwierdzono prób wprowadzania do obrotu środków zastępczych tj. środków, które mają działanie psychoaktywne, a nie są wymienione

w załączniku do rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie wykazu substancji psychotropowych, środków odurzających oraz nowych substancji psychoaktywnych.

Zespół ds. Środków Zastępczych prowadzi monitoring przypadków podejrzeń zatrucć środkami zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi na podstawie współpracy z podmiotami leczniczymi. W 2021 roku do PPIS w Nisku nie zgłoszono przypadków zatrucć tzw. „nowymi narkotykami”.

Pracownicy PIS w Nisku podejmowali szereg działań o charakterze profilaktycznym tematycznie związanych z przeciwdziałaniem używaniu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych. Akcje oświatowe skierowane były do młodzieży, rodziców i personelu pedagogicznego, a także ogółu społeczeństwa. Formy i metody pracy wykorzystywane w tego typu działalności to przede wszystkim: spotkania edukacyjne, pogadanki, dystrybucja materiałów informacyjnych, imprezy oświatowe oraz informacje na stronie internetowej PSSE w Nisku. Podczas spotkań były omawiane zagadnienia dot. zagrożeń wynikających ze stosowania „nowych narkotyków”, których celem jest zwiększenie wiedzy i świadomości uczniów, nauczycieli i rodziców oraz ogółu społeczeństwa na ten temat. W czasie tych akcji przekazano informacje 11081 osobom i rozprowadzono 1588 ulotek oraz 318 broszur

HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY

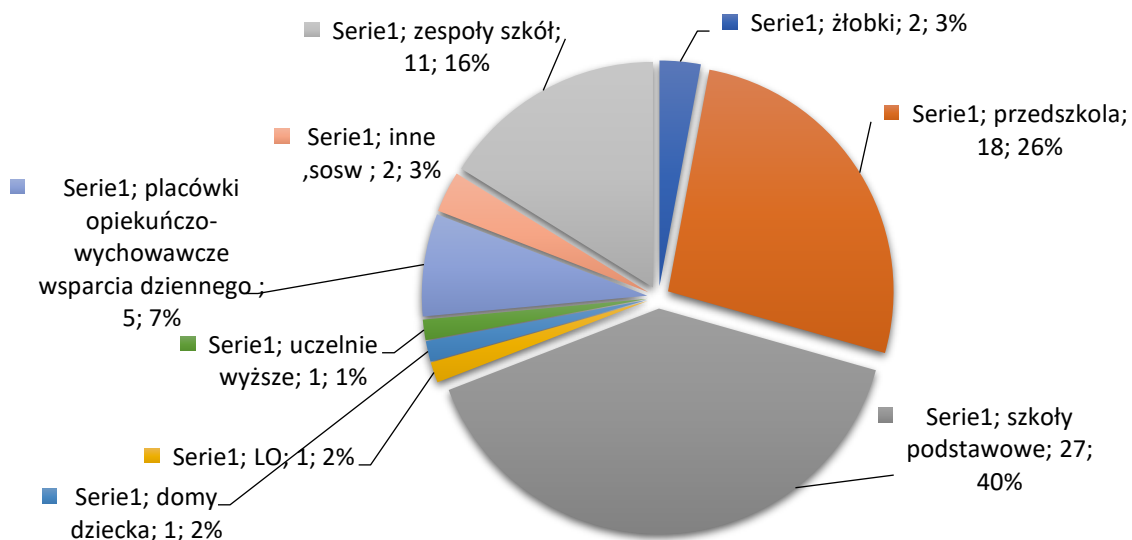
Obszar Higieny Dzieci i Młodzieży realizuje zadania z zakresu nadzoru nad przestrzeganiem warunków sanitarno-higienicznych w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych oraz w placówkach wypoczynku dzieci i młodzieży.

Z uwagi na panującą sytuację epidemiologiczną, działania komórki podobnie jak w roku 2020 koncentrowały się przede wszystkim na weryfikacji stosowania procedur przeciwepidemicznych, przestrzegania zasad higieny, a także stosowania przez dyrektorów placówek oraz organizatorów wypoczynku wszelkich obowiązujących obostrzeń.

W roku 2021 na terenie powiatu niżańskiego funkcjonowało **78** stałych placówek nauczania i wychowania w **68** obiektach a także **23** placówek wypoczynku letniego). W obiektach stałych znajdują się:

- **2** żłobki,
- **18** przedszkoli samodzielnych
- **27** szkół podstawowych samodzielnych
- **1** Liceum Ogólnokształcące

- 1 dom dziecka,
- 1 uczelnia wyższa,
- 5 placówek wsparcia dziennego (świetlice środowiskowo-profilaktyczne),
- 1 inne (działalność gospodarcza)
- 1 Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w nim;
 - Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy
- 11 zespołów szkół, w ich skład wchodzi :
 - 8 przedszkoli,
 - 8 szkół podstawowych
 - 2 Licea Ogólnokształcące
 - 3 Technika
 - 1 Szkoła Branżowa

Część zaplanowanych kontroli na rok 2021 nie przeprowadzono ze względu na ograniczenia w funkcjonowaniu szkół wynikające ze stanu pandemii (prowadzenie edukacji zdalnej dla uczniów), wobec tego spośród nadzorowanych placówek skontrolowano 60, co stanowi 78% wszystkich placówek.

Zakres przeprowadzonych kontroli sanitarnych, obejmował głównie przestrzeganie przez placówki procedur opracowanych na podstawie wytycznych przeciwepidemicznych w związku z epidemią koronawirusa SARS CoV-2, w szczególności:

- stałego zachowania reżimu sanitarnego przez uczniów, wychowanków oraz pracowników,
- bieżącego zaopatrywania sanitariatów w środki czystości,

- wietrzenia sal zajęć,
- zachowania dystansu społecznego,
- częstotliwości prowadzonych prac porządkowych, czynności dezynfekujących,
- opracowanie regulaminów na wypadek wystąpienia zachorowania na terenie placówki,
- promowania zasad higieny poprzez pogadanki z wychowawcami i higienistką szkolną.

Ponadto oceniano zagadnienia dot.:

- oceny stanu sanitarno – technicznego pomieszczeń oraz mikroklimatu pomieszczeń,
- oceny warunków higienicznych procesu nauczania,
- oceny dostosowania mebli do wzrostu uczniów,
- oceny rozkładów zajęć lekcyjnych,
- zapewnienia uczniom możliwości pozostawienia w szkołach części podręczników i pomocy szkolnych,
- oceny warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego,
- nadzorowania form prowadzonego dożywiania

oraz oceny przestrzegania zapisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

Wszystkie skontrolowane placówki dostosowały się do obowiązujących wytycznych i przestrzegały wzmożonego reżimu sanitarnego.

W ramach sprawowania nadzoru nad warunkami pobytu dzieci i młodzieży w placówkach nauczania i wychowania przeprowadzono łącznie 100 kontroli sanitarnych, w tym:

77 kontroli stałych placówek nauczania i wychowania, 22 kontrole letniego wypoczynku dzieci i młodzieży oraz 1 kontrolę wypoczynku „otwarte drzwi”.

Stan sanitarno-techniczny.

Stan sanitarny i techniczny kontrolowanych placówek nauczania i wychowania utrzymany był na porównywalnym poziomie jak w poprzednim roku. Mimo ograniczeń w funkcjonowaniu placówek prowadzono wiele prac modernizacyjnych, remontowych, co znacznie poprawiło stan sanitarny oraz wygląd estetyczny obiektów.

We wszystkich skontrolowanych placówkach szkolnych podczas przerwy wakacyjnej prowadzono generalne prace porządkowe w obiektach oraz na zewnątrz.

W związku ze stwierdzonymi podczas prowadzonych kontroli sanitarnych naruszeniami przepisów bezpieczeństwa sanitarnego i higieny wydano 10 decyzji, w tym: 4 nakazowe, 4 płańnicze i 2 prolongujące termin wykonania zarządzeń.

Poprawę warunków sanitarnych i technicznych, a tym samym wyeliminowanie nieprawidłowości nałożonych decyzjami uzyskano w 4 placówkach.

Na wniosek dyrektorów placówek wydano 150 opinii na zawieszenie zajęć lub zorganizowanie zajęć zdalnych z uwagi na sytuację epidemiologiczną i zagrożenie zdrowia uczniów i wychowanków.

Mikroklimat pomieszczeń.

Mając na uwadze higieniczne warunki pracy i pobytu uczniów i wychowanków, w czasie kontroli dokonywano pomiaru **temperatury pomieszczeń** (sale lekcyjne i sale zabaw) w sezonie grzewczym, co przedstawiono w poniższej tabeli.

Rodzaj placówki	2020 r.				2021 r.			
	Temperatura				Temperatura			
	Liczba placówek	Liczba pomieszczeń, w których przepr. pomiary	Nieprawidłowy wynik		Liczba placówek	Liczba pomieszczeń w których przepr. pomiary	Nieprawidłowy wynik	
			Liczba placówek	Liczba pomieszczeń			Liczba placówek	Liczba pomieszczeń
żłobki	1	2	0	0	0	0	0	0
przedszkola	3	7	0	0	4	10	0	0
szkoły podstawowe	2	6	0	0	2	7	0	0
licea ogólnokształcące	0	0	0	0	0	0	0	0
technika	0	0	0	0	0	0	0	0
szkoły branżowe	0	0	0	0	0	0	0	0
zespoły szkół	1	3	0	0	4	23	0	0
pozostałe placówki	3	5	0	0	6	12	0	0
OGÓLEM:	10	23	0	0	16	52	0	0

Podobnie jak w roku poprzednim, w 2021r. w żadnej placówce nie odnotowano problemu dotyczącego nieprawidłowej temperatury podczas prowadzonych zajęć. Ponadto w kontrolowanych placówkach zapewniona była **właściwa wentylacja**, co potwierdzały protokoły z corocznych kontroli skuteczności działania przewodów kominowych i wentylacyjnych. W roku 2021 nie zlecano pomiarów oświetlenia w podległych placówkach.

Warunki do utrzymania higieny osobistej.

Zapewnienie prawidłowych warunków do utrzymania higieny osobistej w placówkach nauczania i wychowania jest gwarancją utrzymania higieny osobistej dzieci i młodzieży oraz elementem profilaktyki szerzenia się chorób zakaźnych zwłaszcza w dobie pandemii.

Na podstawie przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że we wszystkich skontrolowanych placówkach zapewniona była bieżąca woda, toalety zaopatrzone były w niezbędne środki czystości, a także instrukcje zasad i mycia rąk. Podczas kontroli każdorazowo przypominano o bezwzględnym obowiązku bieżącego zaopatrywania sanitariatów. Ogólny stan czystości i porządku w kontrolowanych pomieszczeniach sanitarnych nie budził zastrzeżeń.

Warunki pracy ucznia.

W trakcie kontroli oceniano **dostosowanie do wzrostu stanowiska pracy ucznia** (krzesło i stolik). Analiza dotyczyła dostosowania mebli do wzrostu dzieci i młodzieży, oznakowania, odpowiedniego zestawienia, stanu technicznego oraz posiadanych na wyposażenie certyfikatów. Szczegółowo oceniono 6 oddziałów, 78 stanowisk uczniowskich w 1 placówce. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

Oceniając **rozkłady zajęć lekcyjnych** brano pod uwagę potrzebę równomiernego rozłożenia zajęć dydaktycznych w poszczególnych dniach tygodnia. Zwracano również uwagę na odpowiednie rozłożenie przedmiotów ze względu na poziom trudności. W 2021 r. ocenione rozkłady zajęć w 30 szkołach i 277 oddziałach ułożone były prawidłowo. We wszystkich skontrolowanych szkołach na terenie powiatu zajęcia odbywały się w systemie jednozmianowym.

Rodzaje placówek	Tygodniowy plan lekcji							
	Skontrolowano				Stwierdzono niewłaściwy			
	2020 rok		2021 rok		2020 rok		2021 rok	
	oddziałów	szkół	oddziałów	szkół	oddziałów	szkół	oddziałów	szkół
Szkoły podstawowe	117	11	265	29				
Szkoły ponadpodstawowe			12	1				
Ogółem	117	11	277	30	0	0	0	0

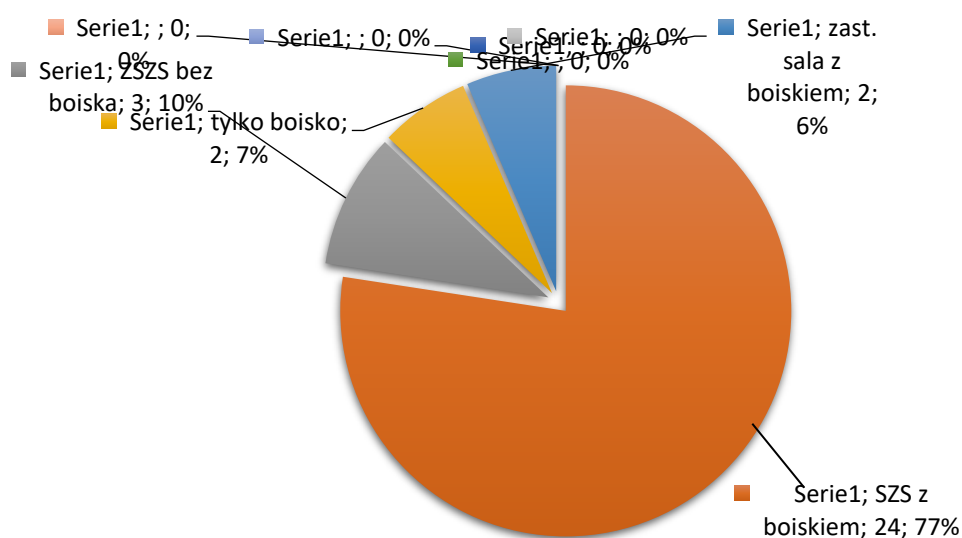
Zapewnienie uczniom miejsca na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych zgodnie z przepisami. Na terenie powiatu wymóg ten realizowany jest w formie indywidualnych szafek, szuflad w salach lekcyjnych, ponadto indywidualnych szafek w szatniach lub wydzielonych zbiorczych miejsc przeznaczonych na ten cel. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego.

Sytuacja w tym zakresie nie uległa znaczącej zmianie w porównaniu z rokiem 2020. W ostatnim roku przeprowadzono kapitalny remont zastępczej sali gimnastycznej oraz boiska w 1 szkole, oddano do użytku bieżnię przy boisku w 1 szkole.

Oceniając szkoły pod kątem warunków, w których prowadzone są zajęcia wychowania fizycznego, stwierdzono, że na 31 skontrolowanych placówek oświatowych: 24 szkoły posiadały szkolny zespół sportowy z boiskiem, 3 szkoły posiadały szkolny zespół sportowy bez boiska, 2 szkoły posiadały salę rekreacyjną/zastępczą z boiskiem, 2 szkoły posiadały tylko boisko.

Uczniowie szkół, które nie posiadają wystarczającej infrastruktury do prowadzenia zajęć gimnastycznych korzystają z obiektów sportowych należących do innych placówek, zajęcia w-f odbywają się sporadycznie na placu szkolnym i na korytarzu szkolnym.

Podczas kontroli bloków sportowych zwracano uwagę na problem niewykorzystywania umywalni i natrysków po planowych zajęciach wychowania fizycznego. Mimo, iż warunki w tym zakresie są zapewnione, dzieci i młodzież korzysta z nich sporadycznie i tylko po dodatkowych zajęciach.

Dożywianie uczniów.

Właściwe żywienie dzieci i młodzieży, to podstawowy warunek rozwoju fizycznego i umysłowego. Spośród 31 skontrolowanych szkół, dożywianie prowadziło 29.

W trakcie kontroli uzyskano informacje, że z ciepłych posiłków przygotowywanych w stołówkach szkolnych lub dostarczanych przez firmy cateringowe korzystało około 60% wszystkich uczniów skontrolowanych szkół, z tego 19% uczniów miało posiłki dofinansowane.

Zakaz palenia. W trakcie przeprowadzanych kontroli stwierdzono, że wszystkie placówki realizują przepisy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych, t.j. respektowany jest w nich całkowity zakaz palenia wyrobów tytoniowych, także e-papierosów, co deklarowali dyrektorzy szkół oraz umieszczone w widocznych miejscach odpowiednie oznaczenia słowno – graficzne.

Wypoczynek. W ramach nadzoru nad wypoczynkiem letnim dzieci i młodzieży w 2021r łącznie przeprowadzono 23 kontrole sanitarne; w ramach form wyjazdowych oraz „otwartych drzwi”. Zwracano uwagę na bezpieczeństwo i higienę odpoczywających dzieci i młodzieży, przeprowadzano pogadanki, przekazywano informacje połączone z instruktażem na temat skutecznego mycia rąk oraz prawidłowego nakładania i zdejmowania maseczek. Pozostawiano tematyczne materiały oświatowe.

Kontrole prowadzone w placówkach wypoczynku wykazały, iż organizatorzy skutecznie zadbali o bezpieczne i higieniczne warunki pobytu uczestników. Stwierdzono, że wszystkie placówki prowadzone były prawidłowo, nie odnotowano zatruc, poważniejszych wypadków i zachorowań. Placówki posiadały procedury uwzględniające podstawowe zasady postępowania podczas pandemii oraz regulaminy utrzymania higieny przez uczestników w związku z zagrożeniem COVID-19. Dokonywano analizy przebiegu wypoczynku, a dane uzyskane podczas kontroli przekazywano terminowo na odpowiednich formularzach. Nie organizowano w roku ubiegłym wypoczynku zimowego na terenie powiatu.

W 2021 roku w 23 placówkach wypoczynku letniego zorganizowanego na terenie powiatu nizańskiego wypoczywało łącznie, 849 uczestników.

Podsumowanie.

Wszystkie skontrolowane szkoły i placówki oświatowe zlokalizowane były w budynkach spełniających wymagania w zakresie funkcjonalności dla obiektów użyteczności publicznej przeznaczonych na stały lub czasowy pobyt ludzi. Dostosowane budynki, zaplecze, a także certyfikowane wyposażenie, umożliwiły przestrzeganie zasad bezpieczeństwa i higieny. Ocena warunków do utrzymania higieny osobistej i bezpieczeństwa w nadzorowanych placówkach nauczania i wychowania nie wykazała zaniedbań w tym zakresie. Organy prowadzące oraz dyrektorzy placówek świadomie i właściwie organizowały proces nauczania i wychowania, szczególnie w okresie epidemii, kierując się obowiązującymi wytycznymi.

ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANIATRY

Działalność zapobiegawczego nadzoru sanitarnego ma na celu zapewnienie właściwego stanu sanitarno- zdrowotnego obiektów głównie na etapie sporządzania dokumentacji projektowej nowych lub modernizowanych budynków, inwestycji, w których pracować i przebywać będą ludzie oraz na etapie dopuszczenia do użytkowania tych obiektów. Właściwy stan sanitarno-zdrowotny w obiektach to taki , aby w trakcie eksploatacji obiektów nie powstały zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi powodowane przyjętymi w tym zakresie rozwiązaniami.

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny stanowił realizację ustawowych obowiązków i zadań w zakresie ochrony zdrowia publicznego, w szczególności poprzez zajmowanie stanowiska w sprawach:

- strategicznej oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko,
- planowanych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko na etapie oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko,
- dokumentacji projektowej inwestycji, w szczególności projektów budowlanych oraz
- zajmowania stanowisk w sprawie obiektów budowlanych przekazywanych do użytkowania.

Działalność zapobiegawczego nadzoru sanitarnego była ściśle związana z ilością planowanych i realizowanych przedsięwzięć oraz inwestycji, a opinie wydawane były na wniosek organów prowadzących postępowanie lub zainteresowanych podmiotów. W wyżej wymienionym zakresie działalności w 2021 roku zajęto stanowisko w 83 sprawach, głównie w formie opinii, pism, postanowienia.

W ramach **strategicznej oceny oddziaływania na środowisko** dokonano 3 uzgodnień dotyczących zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dot.:

- miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla rejonu ul. Błonie gmina Harasiuki, miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Zbiornik wodny Harasiuki, miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu pod lokalizację zbiornika retencyjnego w obrębie miejscowości Huta Stara gmina Harasiuki – uzgodnienie w 1 opinii,
- miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie cmentarza w Nisku gm. Nisko,
- miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie cmentarza w Zarzeczcu gm. Nisko.

W postępowaniu dotyczącym **oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko** wydano ogółem 33 opinie w sprawie oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

Składane wnioski w sprawie potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko analizowano pod kątem wpływu realizacji przedsięwzięć na stan środowiska, a tym samym na warunki zdrowotne życia ludzi.

W odniesieniu do poprzedniego roku liczba tych opinii zwiększyła się o 13.

Wydano ogółem 33 opinie w sprawie oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w tym: 32 opinii co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko,

w tym 2 opinie w sprawie zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko oraz 1 opinię w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia.

Do opinii dotyczących przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w których nie stwierdzono potrzeby sporządzania raportu należy zaliczyć przedsięwzięcia, takie jak:

- budowa farm/elektrowni fotowoltaicznych o mocy do: - 0,84 MW w msc. Przędzel, - 1 MW w Kończycach, Hucisku 1 i Hucisku 2, - 1,02 MW w msc. Przędzel, - 2 MW w msc. Banachy, Łazory, Wólka, Rogóżnia, - 2,43 MW w msc. Przędzel, - 3 MW w msc. Banachy, - 4 MW w msc. Borki, - 5 MW w msc. Stary Nart,
- podział istniejącej działki po byłej szklarni w m. Nisko na działki budowlane pod budowę ok. 115 budynków mieszkalnych jednorodzinnych, w tym do 10 budynków wielorodzinnych wraz z infrastrukturą techniczną,
- budowa budynku Zakładu Produkcji Innowacyjnych Preparatów PRO-DERMO-CBD dla zwierząt wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną,
- budowa kompleksu farm fotowoltaicznych Dąbrówka o łącznej mocy do 7 MW (moc jednostkowa do 1 MW), zlokalizowanych w miejscowości Dąbrówka,
- przebudowa dróg gminnych i powiatowych na odcinkach: Kurzyna-Zarowie, Nr 1051R ul. Osiedle w Nisku, Nr 1057R ul. Nowa, Słoneczna, Dąbrowskiego w Nisku,
- rozbudowa drogi gminnej Zdziary-Szyperki,
- budowa drogi gminnej wzdłuż cieku Borowina oraz przebudowa odcinka drogi gminnej ul. Dąbrowskiego na Osiedlu Podwolina w Nisku,
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach: Kopki, Przędzel, Mostki-Graba
- budowa stacji paliw płynnych w msc. Przędzel,
- rozbudowa istniejącego budynku produkcyjno-magazynowego oraz budowa budynku hali magazynowej w Kopkach,
- budowa hali magazynowo - produkcyjnej wraz z zapleczem socjalno-biurowym oraz infrastrukturą techniczną towarzyszącą w Nowosielcu,
- budowa nowego odcinka drogi wojewódzkiej nr 872 stanowiącej łącznik pomiędzy DK19 a istniejącą drogą wojewódzką nr 872 (ul. Głowackiego) w Nisku wraz z budową i przebudową niezbędnej infrastruktury technicznej, budowli i urządzeń budowlanych,
- przebudowa Mijanki Huta Deręgowska LHS, Mijanki Puszcza LHS, Mijanki Drozdów.

Obowiązek sporządzenia raportu oraz wskazanie jego zakresu określono w 2 opiniach: dla przedsięwzięć pn. „Budowa zakładu do wytwarzania kompostu w miejscowości Kończyce” oraz dla przedsięwzięcia polegającego na budowie elektrowni fotowoltaicznej /z możliwością

etapowania/ lub zespołu elektrowni fotowoltaicznych o łącznej mocy do 80 MWp zlokalizowanego w miejscowości Kamionka na działce nr 1982/1.

Obowiązek sporządzenia raportu dla w/w przedsięwzięć nałożono ze względu na :

- stwierdzenie iż istnieje ryzyko negatywnego oddziaływania na środowisko przedmiotowego przedsięwzięcia w zakresie: emisji hałasu, zanieczyszczeń do powietrza, wpływu na życie i zdrowie zamieszkujących w pobliżu ludzi,
- usytuowanie przedsięwzięć w pobliżu zabudowy mieszkaniowej,
- niewystarczające informacje do określenia wielkości i wpływu przewidywanego oddziaływania przedsięwzięć na środowisko podczas eksploatacji.

W procesie inwestycyjnym, na etapie projektowania obiektów budowlanych i rozwiązań technologicznych uzgadniano **dokumentację projektową inwestycji, takich jak:**

- rozbudowa sieci rozdzielczej w msc. Koziarnia,
- rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej,
- budowa sieci wodociągowej i sieci kanalizacji sanitarnej w Nisku przy ul. Konwaliowej, Górnej i Piaskowej,
- budowa kanalizacji sanitarnej Krzywdy, Jeżowe (Zaborczyny),
- rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej przy ul. Kościelnej w msc. Kopki.

W odniesieniu do roku 2020r. zaopiniowano tyle samo projektów.

W zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zajmowane były stanowiska w sprawie **obiektów budowlanych przekazywanych do użytkowania** wyłącznie na wniosek zainteresowanych podmiotów.

W związku z uczestnictwem w dopuszczeniu do użytkowania w trybie art.56 ustawy Prawo budowlane wydano 18 opinii wyrażające stanowisko o braku sprzeciwu do użytkowania zgłoszonych obiektów, a wykonano 19 kontroli (w 1 przypadku dokonano powtórnej kontroli, ze względu na występujące nieprawidłowości podczas pierwszej kontroli).

Obiekty odebrane zakwalifikowano do następujących kategorii:

budynki kultury, nauki, oświaty (1)

- rozbudowa, nadbudowa i przebudowa budynku Publicznej Szkoły Podstawowej w Domostawie;

budynki kultu religijnego (1)

- budynek kultu religijnego (kościół) w Przędzelu;

budynki służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej (1)

- pomieszczenia przeznaczone pod potrzeby Dziennego Domu Pobytu Seniora w Nisku;

budynki handlu, gastronomii i usług (6)

- budynek handlowy stacji paliw w Kamionce (rozbudowa),
- budynek handlowy w Raławicach,
- pracownia tortów artystycznych w Rudniku nad Sanem,
- budynek usługowy: biurowo-handlowo-magazynowy w Raławicach,
- budynek handlowo- usługowy – lokal A przeznaczony pod sklep PEPCO przy ul. Sanowej w Rudniku nad Sanem,
- budynek usługowy o funkcji handlowej w Kamionce;

budynki przemysłowe (3)

- budynek produkcyjny z przeznaczeniem na produkcję przetworów spożywczych w Krzeszowie,
- rozbudowa zakładu stolarskiego o pomieszczenia -produkcyjne- budynek kotłowni – suszarnię kontenerową w Rudniku nad Sanem,
- budynek produkcyjno- magazynowy w Rudniku nad Sanem;

obiekty służące do korzystania z zasobów wodnych (1)

- stacja uzdatniania wody w Jeżowem (rozbudowa i przebudowa);

stacje paliw

- stacja paliw płynnych w Zarzeczu;

inne budowle

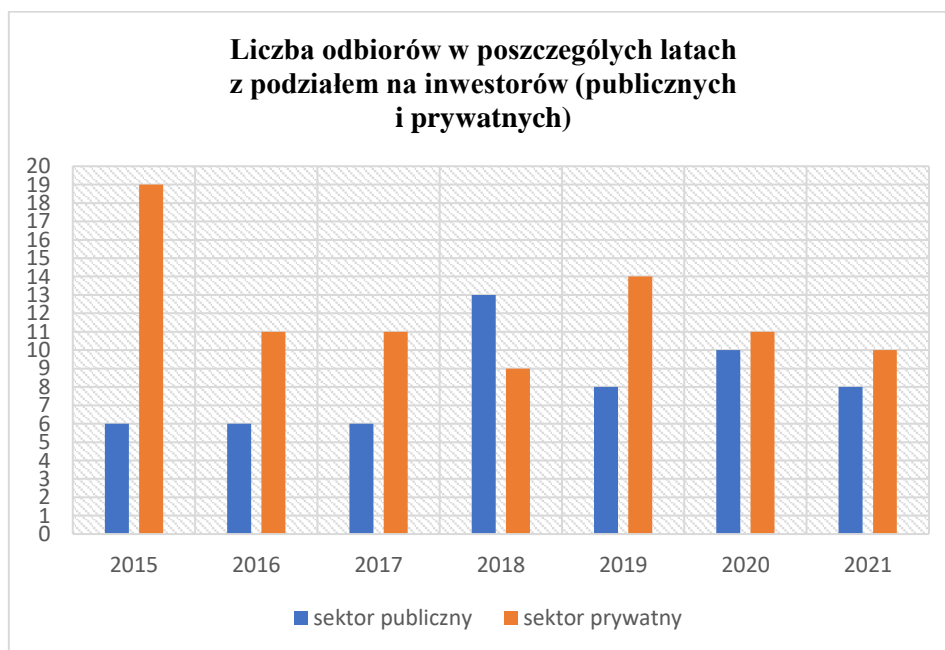
- 2 budynki toalet ogólnodostępnych przy MOP Bukowa I i MOP Bukowa II,
- budynek toalet przy MOP II Jeżowe,
- budynek toalet przy MOP III Podgórze,
- budynek garażowy przy SUW w Nisku.

Fot.: Przykładowe fotografie inwestycji odbieranych w 2021r.

Oceniając analizowany okres należy stwierdzić, że:

- przedsięwzięcia opiniowane w zakresie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko są przykładem na to, że w naszym powiecie zostaną wybudowane, zmodernizowane lub rozbudowane między innymi, takie obiekty jak: drogi publiczne, zakłady przemysłowe, elektrownie fotowoltaiczne, terminal paliw, kanalizacja sanitarna,
- nadmienia się również, że w 2021r. wzrosło zainteresowanie pozyskiwaniem energii z alternatywnych źródeł energii – elektrowni fotowoltaicznych, a w postępowaniu dotyczącym oceny oddziaływania na środowisko opiniowano 16 taki spraw,
- zrealizowane w 2021 roku inwestycje celu publicznego zapewnią mieszkańcom powiatu niżańskiego bezpieczne i higieniczne z nich korzystanie, ze względu na posiadające w przeważającej większości wysokie standardy wykończenia i wyposażenia wewnątrz pomieszczeń, a także odpowiednie zaplecze socjalne i sanitarne,
- z oddanych do użytkowania 18 inwestycji, 8 należy do sektora publicznego, 10 inwestycji zrealizowano w sektorze prywatnym (dane przedstawiono na poniższym wykresie),

- w odniesieniu do poprzednich lat liczba odbiorów utrzymuje się na bardzo podobnym poziomie.

DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA

Działalność pionu Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia zajmuje się realizacją zadań wynikających z wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego, aktualnej sytuacji epidemiologicznej a także występujących problemów i potrzeb zdrowotnych społeczeństwa powiatu nizańskiego.

W 2021 r. prowadzone działania opierały się przede wszystkim na promocji szczepień ochronnych przeciw Covid-19. Prowadzono również działania zmierzające do poprawy kondycji zdrowotnej społeczności lokalnej. Działalność Oświaty Zdrowotnej ukierunkowana była głównie na współpracę z placówkami oświatowo-wychowawczymi, ochrony zdrowia, samorządami i instytucjami działającymi na terenie naszego powiatu.

W oparciu o zamierzenia oraz potrzeby środowiska lokalnego w roku 2021 realizowano poniższe **akcje promocyjne, programy edukacyjno-profilaktyczne oraz interwencje nieprogramowe.**

1. Profilaktyka nadwagi i otyłości

Ogólnopolski program edukacyjny „**Trzymaj Formę!**” o zbilansowanym odżywianiu i aktywności fizycznej, którego celem jest zwiększenie świadomości dotyczącej wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie. Skierowany jest do uczniów klas V-VIII szkół podstawowych i ich rodziców. Program wdraża zasady zbilansowanej diety, aktywności fizycznej, odpowiedzialności za własne zdrowie poprzez dokonywanie właściwych wyborów. W roku szkolnym 2020/2021 do programu „Trzymaj Formę w powiecie nizańskim przystąpiło 19 szkół. Edukacją objęto ogółem 695 uczniów klas V-VIII szkół podstawowych, 50 realizatorów programu, 437 rodziców. W ramach realizacji programu prowadzono dystrybucję materiałów informacyjno-edukacyjnych do szkół, koordynowano wojewódzkie konkursy tj. konkurs na plakat „Trzymaj Formę- to się opłaca”, konkurs na spot edukacyjny „Patent na dobrą formę” oraz konkurs na komiks „Mój dziennik aktywności fizycznej”. Koordynowano umieszczanie sprawozdań w bazie elektronicznej z realizacji programu w roku szkolnym 2020/2021.

2. Profilaktyka palenia tytoniu

Program przedszkolnej edukacji antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas”. Adresatami programu są dzieci w wieku przedszkolnym oraz ich rodzice i opiekunowie. Jest to program o charakterze profilaktycznym, ale jego głównym celem jest wykształcenie u dzieci świadomej postawy ochrony własnego zdrowia w sytuacjach, gdy są narażone na bezpośredni kontakt z osobami palącymi. W roku szkolnym 2020/2021 w powiecie niżańskim program „Czyste powietrze wokół nas” realizowało 26 placówek. Edukacją objęto 848 dzieci, 547 rodziców oraz 25 realizatorów programu. W ramach programu podejmowane były narady z dyrektorami, instruktaże, szkolenia indywidualne dla nowych koordynatorów programu. Prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych do szkół/przedszkoli, w których realizowano program.

Program edukacyjny „Nie pal przy mnie, proszę”, skierowany jest do dzieci w wieku 7-9 lat uczęszczających do klas I – III szkół podstawowych oraz ich rodzice i opiekunowie. Program ma charakter profilaktyczny, ale jego głównym celem jest zmniejszenie narażenia na bierne palenie. W roku szkolnym 2020/21 w programie wzięło udział 24 placówki. Edukacją objęto 533 uczniów klas I-III szkół podstawowych, 171 rodziców oraz 21 realizatorów. W ramach kontynuacji programu przeprowadzono narady, instruktaże jak również prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych.

Kolejnym programem z zakresu profilaktyki palenia tytoniu jest program „Znajdź właściwe rozwiązanie”. Skierowany do uczniów starszych klas szkół podstawowych. Celem programu jest kształtowanie wśród uczniów umiejętności dbania o zdrowie własne i swoich bliskich oraz kształtowanie wśród młodzieży postaw asertywnych w sytuacjach czynnego i biernego palenia tytoniu. W roku szkolnym 2020/21 program realizowało 19 szkół. Edukacją objęto 558 uczniów oraz 267 rodziców. Przeprowadzono narady dot. inauguracji programu, szkolenia indywidualne oraz dystrybuowano materiały informacyjno-edukacyjne do szkół.

Program edukacyjny „Bieg po zdrowie” to program opracowany przez Główny Inspektorat Sanitarny. Adresatami programu byli uczniowie klas IV szkół podstawowych. W roku szkolnym 2020/2021 do programu przystąpiło 14 placówek. Przeprowadzono narady,

instruktaże oraz szkolenia indywidualne dla nowych koordynatorów. Prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych w placówkach. Zamieszczono w mediach społecznościowych posty promujące program oraz materiały edukacyjne w formie elektronicznej.

Działania w ramach interwencji nieprogramowych „Światowy Dzień bez Tytoniu” i „Światowy Dzień Rzucania Palenia” skierowane były do ogółu społeczeństwa, w celu zmniejszenia zachorowań i zgonów wynikających z palenia tytoniu.

W ramach obchodów „Światowego Dnia Bez Tytoniu” w 2021r. umieszczono na stronie internetowej informację na temat dotyczącą obchodzonego święta oraz przekazano materiały edukacyjne tj. ulotki i broszury do podmiotów leczniczych i instytucji użyteczności publicznej. Zamieszczono również posty tematyczne w mediach społecznościowych.

W ramach interwencji nieprogramowej „Światowy Dzień Rzucania Palenia” zamieszczono na stronie internetowej informację na temat Światowego Dnia Rzucania Palenia. Oraz przekazano materiały edukacyjne tj. ulotki, plakaty do instytucji publicznych.

3. Profilaktyka w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych

W powiecie niżańskim realizowano kolejną edycję ogólnopolskiego programu „**ARS, czyli jak dbać o miłość**”. Celem programu jest ograniczenie skutków zdrowotnych i społecznych używania substancji psychoaktywnych (np. alkoholu, tytoniu, narkotyków i dopalaczy). Program skierowany jest do młodzieży ze szkół ponadpodstawowych. Program „ARS, czyli jak dbać o miłość” jest w Bazie Programów Rekomendowanych. Ze względu na sytuację epidemiologiczną oraz nauczanie zdalne w roku szkolnym 2020/21 do programu przystąpiła tylko jedna placówka. Przeprowadzono szkolenie dla koordynatora dot. realizacji programu.

W zakresie działań informacyjno-edukacyjnych związanych z e-papierosami i dopalaczami prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych w 7 placówkach edukacyjnych, świetlicach środowiskowych oraz w Poradniach Specjalistycznych. Zamieszczano informacje na stronie internetowej dotyczące substancji psychoaktywnych.

4. Krajowy Program Zapobiegania HIV i Zwalczenia AIDS

Program edukacyjny dla dzieci klas I-III szkół podstawowych „**Zawsze razem**” to program mający na celu kształtowanie u dzieci właściwych postaw i zachowań wobec słabszych rówieśników, unikanie zachowań ryzykownych oraz podejmowanie zdrowych wyborów życiowych. Realizacja programu w roku szkolnym 2020/21 przebiegła w 13 placówkach. Edukacją objęto 224 dzieci, 126 rodziców i 10 realizatorów programu. Ponadto przeprowadzono narady dotyczące inauguracji oraz kontynuacji realizacji programu, szkolenia indywidualne, instruktaże, dystrybucję materiałów edukacyjnych.

Realizacja programu edukacyjnego „**Zapobieganie HIV/AIDS i chorobom przenoszonym drogą płciową. Edukacja młodzieży szkolnej**” miała na celu zapoznanie młodzieży z problematyką HIV/AIDS, uświadomienie im jak łatwo można zarazić się wirusem HIV. Dzięki prowadzonym działaniom wzrósł poziom wiedzy na temat HIV i AIDS wśród społeczności lokalnej. W powiecie niżańskim program w roku szkolnym 2020/21 realizowało 5 szkół w tym 3 szkoły podstawowe, 2 technika i 1 liceum. Ogółem objęto 111 uczniów, 3 nauczycieli i 14 rodziców. Przekazano informacje dot. wojewódzkiego konkursu plastycznego „Porozmawiajmy o uzależnieniach i AIDS”, oraz sprawozdawczości z realizacji programu. Informacje dot. konkursów zostały zamieszczone na stronie internetowej PSSE w Nisku. W ramach realizacji programu odbyły się narady inauguracyjne i szkolenia indywidualne dla koordynatorów programu.

W związku z realizacją kampanii „**Czy wiesz, że...**” do 7 placówek edukacyjnych przekazano materiały informacyjne. Zamieszczano informacje na stronie internetowej oraz prowadzono kampanię w mediach społecznościowych (zamieszczano posty promujące kampanię). W 2021 r. ogłoszono konkurs na komiks dotyczący problematyki HIV/AIDS organizowany przez Krajowe Centrum ds. AIDS. Jego celem było podniesienie świadomości i wiedzy społeczeństwa nt. chorób przenoszonych drogą płciową.

W ramach obchodów Światowego Dnia Aids uczestniczono w konferencji on-line zorganizowanej przez Krajowe Centrum ds. AIDS „Człowiek żyjący z HIV w rodzinie i w społeczeństwie. Podczas konferencji prowadzono rozmowy ze specjalistami tej dziedziny. Przeprowadzono dystrybucję materiałów edukacyjno-informacyjnych do Przychodniach Specjalistycznych na terenie powiatu niżańskiego.

5. Profilaktyka chorób nowotworowych

Program „Wybierz Życie – Pierwszy Krok” adresowany jest do uczniów szkół ponadpodstawowych ich rodziców i opiekunów oraz kadry pedagogicznej. **Celem głównym** programu jest zmniejszenie występowania raka szyjki macicy i umieralności na tę chorobę. Program uczy odpowiedzialności za zdrowie swoje i najbliższego otoczenia poprzez m.in. regularne wykonywanie badań.

W powiecie niżańskim w roku szkolnym 2020/21 program realizowany był przez 4 szkoły. Ogółem realizacją programu objęto 60 uczniów, 6 realizatorów, 60 rodziców. Została przeprowadzona dystrybucja materiałów edukacyjnych.

Program edukacyjny z zakresu profilaktyki raka czerniaka „Znamię! Znam je?” skierowany jest do szkół ponadpodstawowych. Zamierzeniem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży wiedzy o nowotworach złośliwych tj. czerniak. Program ten poprzez popularyzację profilaktyki, prezentuje skuteczne metody zabezpieczania się przed tym groźnym nowotworem skóry.

W roku szkolnym 2020/21 program realizowało 2 szkoły ponadpodstawowe (1 liceum, 1 technikum). Edukacją objęto 32 uczniów. Prowadzono działania informacyjno-edukacyjne dot. uświadamiania ryzyka związanego z nadmiernym narażeniem na promieniowanie ultrafioletowe. Prowadzono dystrybucję materiałów (plakatów) do szkół podstawowych i przedszkoli.

6. Profilaktyka pedikulozy

W ramach podjętych działań informacyjno-edukacyjnych dot. profilaktyki wszawicy oraz zasad higieny prowadzono dystrybucję materiałów do szkół/przedszkoli oraz przekazano materiały do Ośrodka Pomocy Społecznej. Materiały edukacyjne na temat profilaktyki i sposobów zwalczania wszawicy zostały zamieszczone na stronie internetowej PSSE.

7. Profilaktyka chorób zakaźnych

W 2021r. prowadzono działania związane z obecną sytuacją epidemiczną. Głównie skupiono się na profilaktyce i promocji szczepień przeciw Covid-19.

Stoisko informacyjno-edukacyjne, kampania „Szczepimy się” –
Ulanów stadion Retman

PSP w Bielinach – promocja szczepień

Prowadzono akcje promocyjne, zachęcające do szczepienia, stoiska informacyjno-edukacyjne oraz pogadanki w placówkach oświatowych. Prowadzono dystrybucję materiałów informacyjnych. Ponadto podejmowano działania informacyjno-edukacyjne w zakresie profilaktyki **Grypy oraz WZW**.

8. Działania informacyjno-edukacyjne promujące zachowania prozdrowotne w środowisku, miejscach pracy i pobytu.

Program edukacyjny „**Moje dziecko idzie do szkoły**” adresatami są dzieci w wieku wczesnoszkolnym, ich rodzice i opiekunowie. Realizatorami Programu w placówkach oświatowo-wychowawczych byli nauczyciele nauczania przedszkolnego i zintegrowanego, pracownicy świetlicy, pielęgniarki środowiska szkolnego, szkolni koordynatorzy.

Celem programu jest ukształtowanie nawyków i umiejętności prozdrowotnych wśród dzieci oraz podniesienie poziomu wiedzy u rodziców na temat zasad zdrowego stylu życia i uświadomienie im ich roli w kształtowaniu prawidłowych nawyków prozdrowotnych.

W powiecie niżańskim w roku szkolnym 2020/21 program realizowało 19 placówek. Edukacją objęto 275 dzieci klas 0-I szkół podstawowych/przedszkola, 178 rodziców, 26 realizatorów. Rodzice brali czynny udział w realizacji programu (pogadanki nt. zdrowego odżywiania, organizacja konkursów plastycznych, wspólne przygotowywanie zdrowych posiłków).

W ramach działań związanych z bezpiecznym wypoczynkiem tj. „**Bezpieczne wakacje**” oraz „**Bezpieczne ferie**” organizowane były spotkania z uczestnikami form wypoczynku. Celem akcji było zapoznanie uczestników z zasadami jakie powinno się przestrzegać podczas wakacji aby uniknąć niebezpieczeństwa uwzględniając działania z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki w tym profilaktyki uzależnień. Podczas wypoczynku letniego podejmowano działania (pogadanki, instruktaże, zajęcia warsztatowe, dystrybucję materiałów).

Tematyka dotyczyła: właściwych i bezpiecznych zachowań nad wodą, w lesie, w górach, na drodze, zapobiegania ukąszeniom przez kleszcze, bezpiecznego opalania, zasad profilaktyki czerniaka, profilaktyki zatruc pokarmowych, profilaktyki wszawicy, zachowań prozdrowotnych w tym związanych z uzależnieniem od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych). Udostępniono filmy edukacyjne dot. samoobserwacji skóry, kleszczy. Informacje dot. zasad bezpieczeństwa i higieny zostały zamieszczone na stronie internetowej PSSE w Nisku oraz w mediach społecznościowych.

Zorganizowano stoisko informacyjno-edukacyjne nad zalewem „Podwolina”, gdzie można było zapoznać się z materiałami dotyczącymi profilaktyki zdrowotnej. Dzięki użyciu specjalnych gogli można było przekonać się jak w przybliżeniu zachowuje się organizm człowieka po zażyciu alkoholu lub narkotyków.

Światowy Dzień Zdrowia przypadający w roku 2021 obchodzono pod hasłem przewodnim „Zbudować sprawiedliwszy i zdrowszy świat” Motyw przewodni obchodów związany był z sytuacją epidemiologiczną i działaniami związanymi z zapobieganiem rozprzestrzenianiu się wirusa SARS-CoV-2. Informacje zamieszczone w mediach społecznościowych i na stronie internetowej PSSE w Nisku.

9. Profilaktyka zatruc grzybami

Prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych tj. ulotki, broszury. W ramach działań związanych z profilaktyką zatruc grzybami uczestniczono w szkoleniu organizowanym przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną.

PODSUMOWANIE

Działalność Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia dotyczyła promocji szczepień przeciw Covid-19. Podejmowano działania mające na celu zapobieganie rozprzestrzenianiu się wirusa SARS-CoV-2. Kontynuowano i wdrażano programy edukacyjne o zasięgu ogólnopolskim i wojewódzkim, wspierano realizatorów programów edukacyjnych i przedsięwzięć prozdrowotnych poprzez organizowanie szkoleń i porad, udostępnianie materiałów, udzielanie pomocy merytorycznej i metodycznej, publikowano informacje prozdrowotne w mediach społecznościowych, koordynowano programy edukacyjne i przedsięwzięcia oświatowo-zdrowotnych poprzez inicjowanie działań.

Przy organizacji przedsięwzięć w analizowanym okresie współpracowano z WSSE w Rzeszowie, Starostwem Powiatowym w Nisku, Urzędami Gmin, Urzędami Gmin i Miast, SPZZOZ w Nisku, Niżańskim Centrum Kultury „Sokół” w Nisku, Poradnią Leczenia Uzależnień w Nisku, placówkami nauczania i wychowania, organizatorami wycieczek letniego i zimowego.

Informacje z zakresu oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia umieszczano na stronie internetowej, w mediach społecznościowych oraz udostępniano bezpośrednio w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Nisku.